

Strategia rozwoju miasta i gminy Lubień Kujawski

*opracowanie zespołowe
Włocławskiego Towarzystwa Naukowego*

Włocławek, czerwiec 2001

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
WPROWADZENIE	4
1. STAN OBECNY MIASTA I GMINY LUBIEŃ KUJAWSKI	4
1.1. Ogólna charakterystyka geograficzna	5
1.2. Ocena stanu i identyfikacja zagrożeń środowiska	7
1.3. Sytuacja demograficzna	11
1.4. Sytuacja na rynku pracy	14
1.5. Sytuacja ekonomiczna ludności	16
1.6. Sytuacja mieszkaniowa	18
2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	18
2.1. Drogi	18
2.2. Gospodarka wodno-ściekowa oraz odpadami stałymi	22
2.3. Łączność	24
2.4. Elektroenergetyka	24
3. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	26
3.1. Zdrowie i opieka społeczna	26
3.2. Edukacja, kultura, sport	27
3.3. Turystyka, rekreacja, wypoczynek	29
4. GOSPODARKA	30
6. OPINIE MIESZKAŃCÓW MIASTA I GMINY LUBIEŃ KUJAWSKI W	34
ANKIECIE TEKSTOWEJ	34
6.1. Ankieta	34
7. OPIS STOSOWANEJ METODY	44
7.1. Informacje wstępne	44
7.2. Lokalni liderzy	44
7.3. Główne etapy planowania	46
8. ANALIZA S W O T	46
8.1. Mocne i słabe strony	46
8.2. Szanse i zagrożenia	47
9. ANALIZA PROBLEMÓW ROZWOJU	47
10. ANALIZA CELÓW	52
10.1. Cele strategiczne	52
9.2. Cele operacyjne	52
9.3. Efekty strategii	53
11. PLANOWANIE STRATEGII	54
11.1. Ogólne założenia strategii rozwoju	54
11.2. Wizja rozwoju miasta i gminy Lubień Kuj. w okresie 2001 – 2015	54
11.3. Zadania realizacyjne	59
12. Harmonogram działań	67

WSTĘP

Podstawą prawną opracowania strategii rozwoju miasta i gminy Lubień Kuj. była Uchwała Miasta i Gminy Rady Gminy Lubień Kuj. w sprawie przystąpienia do opracowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Lubień Kuj. Głównym celem opracowania jest określenie kierunków i priorytetów rozwoju gminy na lata 2001-2015.

Strategia odpowiada na trzy podstawowe pytania:

- do czego powinniśmy dążyć w kształtowaniu rozwoju miasta i gminy (wizja przyszłości);
- co powinniśmy osiągnąć w perspektywie 15 lat (cele strategiczne);
- w jaki sposób chcemy zrealizować nasze zamierzenia (przedsięwzięcia, sposoby działania).

Wypracowywanie podstaw strategii odbywało się w sposób uspołeczniony, podczas spotkań konsultacyjnych z przedstawicielami społeczności lokalnej powołanymi przez Zarząd Miasta i Gminy Lubień Kuj. do społecznej komisji.

Zadanie zostało podzielone na trzy etapy:

- I. Opracowanie diagnozy prospektywnej na podstawie zebranych materiałów statystycznych z następujących źródeł: Materiałów wejściowych do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Lubień Kuj. opracowane przez Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego we Włocławku, Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy i Włocławku, Spis Rolny z 1996 r., Biuletyny Informacyjne RIO w Bydgoszczy, informacje z Urzędu Miasta i Gminy Lubień Kuj. . Diagnoza prospektywna jest oceną stanu istniejącego badanego obszaru z uwzględnieniem wszystkich dziedzin życia społecznego mająca wpływ na stopień zaspokojenia potrzeb mieszkańców i poziom życia danej społeczności. Diagnoza stała się punktem wyjścia do dalszych prac nad strategią rozwoju.
- II. Spotkania konsultacyjno - informacyjne z członkami komisji społecznej i w grupach roboczych poświęcone ustaleniu obszarów problemowych, zidentyfikowaniu barier rozwoju, przeprowadzeniu analizy mocnych i słabych stron gminy oraz szans i zagrożeń wynikających z otoczenia a także określeniu przyszłościowych kierunków rozwoju.
- III. Opracowanie w oparciu o ocenę stanu istniejącego i wnioski ze spotkań roboczych dokumentu pt. „Strategia rozwoju miasta i gminy Lubień Kujawski”.

WPROWADZENIE

W tej części opracowania pt. „Strategia rozwoju miasta i gminy Lubień Kujawski” mieszkańcy zapoznają się z ogólną charakterystyką rejonu, dającą podstawy do zrozumienia nakreślonych do realizacji zadań dla miasta i gminy.

„Wprowadzenie” stanowi wyciąg informacji zawartych w dokumencie pt. „Diagnoza i ocena stanu istniejącego miasta i gminy Lubień Kujawski”, sporządzonym w I etapie prac nad opracowaniem strategii rozwoju.

1. STAN OBECNY MIASTA I GMINY LUBIEŃ KUJAWSKI

Obszar miasta i gminy Lubień Kuj. położony jest w południowo-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie ziemskim włocławskim. Graniczy z gminami: Baruchowo, Kowal, Choceń, Chodecz z powiatu włocławskiego oraz gminami Łanięta i Nowe Ostrowy z powiatu kutnowskiego; a także gminą Gostynin z powiatu płockiego. W podziale administracyjnym kraju i województwa kujawsko-pomorskiego miasto i gmina Lubień Kuj. należy do gmin o statusie miejsko-wiejskim w powiecie włocławskim, będącym jednym z 19 powiatów województwa kujawsko-pomorskiego. Administracyjnie miasto i gmina Lubień Kuj. podzielona jest 26 sołectw z 59 miejscowościami. Obszar miasta i gminy Lubień Kuj. zamieszkuje ogółem 8.234 osób.

Ogólna powierzchnia obszaru miasta i gminy wynosi 15.085 ha, co stanowi 10,2% powierzchni powiatu włocławskiego. Użytki rolne stanowią 87,0% (13.126 ha) ogólnej powierzchni gminy, a lasy i grunty leśne zajmują 5% (756 ha) powierzchni. Podstawową funkcją miasta gminy Lubień Kuj. jest rolnictwo.

Pośród 5 gmin miejsko-wiejskich powiatu włocławskiego, miasto i gmina Lubień Kuj. zajmuje pod względem:

☐ powierzchni	– 1 miejsce
☐ ludności	– 2 miejsce
☐ gęstości zaludnienia na 1 km	– 5 miejsce
☐ dochodów budżetowych na 1 mieszkańca	– 5 miejsce
☐ wydatków budżetowych na 1 mieszkańca	– 5 miejsce
☐ wydatków majątkowych na 1 mieszkańca	– 2 miejsce

1.1. Ogólna charakterystyka geograficzna

Obszar miasta i gminy Lubień Kuj. pod względem geomorfologicznym położony jest w obrębie Wysoczyzny Kujawskiej. Część południową gminy obejmuje płaska wysoczyzna morenowa o deniwelacjach nie przekraczających 2 m. Środkowe i północne fragmenty miasta i gminy położone są w obrębie Pojezierza Chodeckiego, który w krajobrazie charakteryzuje się żywą i dynamiczną rzeźbą. Szczególnie wyróżniającym się elementem jest tutaj rynna Lubieńska. Cechy geomorfologiczne tej formy, a zwłaszcza jej połączenie z systemem hydrograficznym doliny Bzury, nawiązującym do pradoliny warszawsko-berlińskiej są jednym z najlepszych przykładów zmian krajobrazu w strefie przejściowej pomiędzy zlodowaceniem środkowopolskim i północno-polskim. Centralną część gminy zajmuje falista wysoczyzna morenowa. Jej urozmaicony krajobraz z niewielkimi pagórkami oraz zagłębieniami o charakterze wytopiskowym, wypełnione są wodami bądź osadami organogenicznymi.

Na obszarze miasta i gminy Lubień Kuj. występują następujące złoża kopalin użytecznych:

- ❑ **Sól kamienna** – której zasoby związane są z wysadem solnym. Tworzy on owalny komin o średnicy około 1 km, który przebił się z głębokości kilku kilometrów ku górze przez osady mezozoiczne.
- ❑ **Złoża węgla brunatnego** – jego zasoby stwierdzono na głębokości 145 m, gdzie tworzy warstwę o miąższości 4 m. Z uwagi na małą miąższość złoża to nie kwalifikuje się do eksploatacji.
- ❑ **Torfy** – występujące złoża torfu na obszarze gminy nie kwalifikują się do eksploatacji. Rozpoznane zasoby torfowisk to:
 - torfowisko rzeka Lubieńka,
 - torfowisko Grodno,
 - torfowisko Czaple.
- ❑ **Kruszywo naturalne** – w zasobach kruszywa naturalnego występują :
 - drobno i średnio ziarniste piaski w rejonie miejscowości Kłóbka,
 - piaski ze żwirem w rejonie wsi Modlibórz,
 - piaski i piaski ze żwirem w rejonie wsi Kolonia Bilno,
 - drobno ziarniste piaski w rejonie wsi Bagno.

Powyższe zasoby kruszywa naturalnego kwalifikują się do eksploatacji ze względów gospodarczych. Ważnym zasobem środowiska naturalnego są gleby, które stanowią bezpośrednie podłoże, na którym rozwija się roślinność. Najwartościowsze gleby, typu genetycznego gleb płowych i czarnych ziem, objętych ochroną prawną i wchodzące w skład kompleksów o wysokich klasach bonitacyjnych (I-IIIb) stanowią 21,0%. Koncentrują się one w centralnej i południowej części miasta i gminy, tworząc duże zwarte kompleksy. Drugim typem genetycznym gleb występujących na obszarze miasta i gminy są gleby brunatne, które objęte są ochroną prawną, a w klasyfikacji bonitacyjnej należą do klas IVa-IVb. Ogólnie na terenie miasta i gminy Lubień Kuj. grunty rolne chronione stanowią 75% ogólnej powierzchni użytków rolnych. Gleby niskich klas bonitacyjnych klasy (V-VIRz) należą do typu genetycznego gleb bielicoziemnych, rozwiniętych na podłożu piaszczysto-zwirowych utworów wodnolodowcowych i zwałowych. Wody powierzchniowe miasta i gminy Lubień Kuj. charakteryzują się słabo rozwiniętą siecią. Największym zbiornikiem jest Jezioro Lubieńskie. Jest to typowe jezioro rynnowe o silnie wydłużonym kształcie i dobrze rozwiniętej linii brzegowej. Bezpośrednia zlewnia jeziora to obszary rolne oraz zurbanizowany teren miasta Lubień Kuj. Głównym elementem sieci rzecznej jest rzeka Lubieńka, która odwadnia środkową i północną część gminy poprzez system cieków naturalnych oraz otwartych rowów melioracyjnych. Drugim ważnym ciekim jest rzeka Ochnia stanowiąca dopływ Bzury. Jej zlewnia odwadnia południową część gminy, poprzez system cieków mających swe źródła na południe od rynny Jeziora Lubieńskiego.

Lasy - stanowiące główny element trwałej szaty roślinnej na obszarze miasta i gminy Lubień Kuj. stanowią zaledwie 5% ogólnej powierzchni. Tworzą one kilka niewielkich kompleksów koncentrujących się głównie w południowej części gminy oraz rejonie doliny rzeki Lubieńki. W strukturze własnościowej większość kompleksów leśnych stanowi własność lasów państwowych, które znajdują się Zarządzie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Łodzi.

Na obszarze miasta i gminy Lubień Kuj. szczególne znaczenie mają parki podworskie. Mimo poważnych zaniedbań i dewastacji są obiektami florystycznymi. Występujące w nich gatunki roślin są często unikatowe, co powoduje, że parki obok funkcji przyrodniczej mają również znaczenie dydaktyczne. Okazały drzewostan parków wyróżnia się na tle terenów otaczających tworząc dominanty krajobrazowe. Szczególnie wyróżniają się one w terenach bezleśnych. Wpływają również korzystnie na mikroklimat otaczających pól i stosunki wodne w glebie. Spośród 10 zespołów parkowo-dworskich występujących na obsza-

rze miasta i gminy Lubień Kuj. na szczególną uwagę zasługują zespoły położone w miejscowościach: Lubień Kuj., Rzezewo, Rutkowice, Kamienna i Kłóbka. Na obszarze miasta i gminy za wyjątkiem wspomnianych parków brak jest obszarów przyrodniczych objętych ochroną prawną. Mimo to wiele fragmentów gminy, z uwagi na duże walory przyrodnicze i krajobrazowe, zasługuje na taką ochronę.

1.2. Ocena stanu i identyfikacja zagrożeń środowiska

Jakość środowiska przyrodniczego w okresie ostatnich kilkudziesięciu lat uległa znacznemu pogorszeniu lub wręcz degradacji w wyniku nieracjonalnej i niekontrolowanej działalności człowieka. Dotyczy to w równym stopniu wód powierzchniowych, podziemnych, powietrza atmosferycznego, gleb i lasów. Ponieważ czerpanie z zasobów przyrody jest nierozzerwalnie związane z działalnością człowieka, należy bezwzględnie dążyć do ochrony posiadanych zasobów i racjonalnego ich zagospodarowania.

Na terenie miasta i gminy Lubień Kuj. poważnym zagrożeniem dla środowiska, a zwłaszcza wód podziemnych, są miejsca składowania odpadów komunalnych. Pomimo częściowego rozwiązania składowania odpadów komunalnych poprzez istniejące składowisko odpadów komunalnych w miejscowości Narty, to i tak istnieje realna groźba niekontrolowanego gromadzenia odpadów toksycznych. Stworzy to bezpośrednie dodatkowe zagrożenie dla wód Jeziora Lubieńskiego. Istotnym czynnikiem stanowiącym zagrożenie dla środowiska jest niekontrolowane składowanie odpadów o różnym stopniu toksyczności, odbywające się w obrębie indywidualnych gospodarstw rolnych, dawnych wyrobiskach, terenach podmokłych i lasach. Taki sposób pozbywania się odpadów jest dość powszechny zwłaszcza na obszarze wsi o zabudowie rozproszonej. Powoduje to powstanie licznych zagrożeń punktowych, które w przypadku odpowiednich warunków gruntowodnych, tworzą zagrożenia o charakterze obszarowym.

Jednym z ważniejszych zagrożeń dla środowiska przyrodniczego gminy Lubień Kujawski jest brak kompleksowych rozwiązań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenach wiejskich. Rozproszona zabudowa, rozwinięta sieć wodociągowa, przy jednoczesnym braku kanalizacji powodują, że w większości ścieki socjalno-bytowe są odprowadzane do gruntu lub wód powierzchniowych.

Brak kompleksowych rozwiązań w zakresie oczyszczania ścieków na terenach wiejskich, a także wpływ gospodarki rolnej, powodują liczne zagrożenia dla higieny wód podziemnych i powierzchniowych. Choć w przypadku wód podziemnych zalegających

głębiej zagrożenie jest relatywnie mniejsze, z uwagi na budowę geologiczną. Znajdujące się w podłożu utwory gliniaste w znacznym stopniu ograniczają bowiem infiltrację zanieczyszczeń w głąb gruntu. Efektem zanieczyszczeń obszarowych, związanych z rolnictwem oraz odprowadzaniem nieczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych i podziemnych jest stan czystości wód Jeziora Lubieńskiego i rzeki Lubieńki. Zarówno jezioro jak i rzeka posiadają wody pozaklasowe.

Zagrożenia związane z gospodarką wodno-ściekową na obszarze miasta Lubień Kujawski, wynikają z niedorozwoju sieci kanalizacyjnej. Większość obszaru miasta mimo funkcjonowania oczyszczalni ścieków takiej sieci nie posiada. Powoduje to odprowadzanie ścieków socjalno-bytowych do różnego rodzaju mało sprawnych odstożników i szamb, a także do gruntu. Problem ten jest szczególnie widoczny na terenach rolnych i turystycznych położonych w granicach administracyjnych miasta. W efekcie przyczynia się to do zagrożenia wód gruntowych i powierzchniowych, w tym zwłaszcza Jeziora Lubieńskiego.

Główne zagrożenia środowiska związane są z funkcjonowaniem systemu grzewczego miasta i gminy. Na obszarach tych dominują zdecydowanie indywidualne źródła ciepła bazujące na paliwie stałym, jakim jest węgiel kamienny. Są one pozbawione urządzeń ograniczających emisję szkodliwych substancji powstających w procesie spalania tego nośnika energii. W efekcie dostają się one do atmosfery, przyczyniając się do zanieczyszczenia powietrza. Problem ten jest szczególnie widoczny w okresie jesienno-zimowym.

Ważniejszym czynnikiem antropogenicznym przyczyniającym się do zmian środowiska przyrodniczego, a zwłaszcza stosunków wodnych, jest eksploatacja surowców naturalnych prowadzona metodą odkrywkową. Powoduje ona głębokie zmiany w rzeźbie terenu i krajobrazie. Przyczynia się do likwidacji szaty roślinnej, a także pokrywy glebowej. Na obszarze gminy eksploatacja surowców naturalnych dotyczy przede wszystkim kruszywa. Aktualnie znajduje się tutaj ponad 30 punktów eksploatacji skoncentrowanych głównie w północnej części gminy w rejonie wsi Modlibórz, Bilno, Kłóbka.

Efektom prowadzonych przed laty eksploatacji torfu są tzw. potorfia. Tworzą je różnopoверхniowe oczka wodne o regularnym na ogół kształcie. W wyniku procesu naturalizacji część z nich straciła cechy antropogeniczne stając się trwałym elementem środowiska, wzbogacającym jego walory przyrodniczo krajobrazowe.

Potencjalnym zagrożeniem dla wód gruntowych są niektóre obiekty infrastruktury komunikacyjnej. Dotyczy to między innymi stacji paliw płynnych. Zgromadzone w zbiornikach paliwa mogą w wyniku błędów eksploatacyjnych, bądź awarii dostać się do gruntu i

wód gruntowych. Zanieczyszczone wody związkami ropopochodnymi są bardzo niebezpieczne ze względu na dużą skalę skażeń, a także praktyczną niemożność ich eliminacji.

Poważny udział w pogarszaniu warunków higieny atmosfery w okresie całego roku ma transport samochodowy. Przez miasto przebiega droga tranzytowa o znaczeniu krajowym i międzynarodowym (droga nr 1, E-75). Brak obwodnicy powoduje koncentrację dużego ruchu pojazdów osobowych i ciężarowych w jego centralnej, historycznej części, z wszelkimi negatywnymi tego faktu skutkami.

Warunki klimatyczne, a zwłaszcza **niskie opady** w okresie wegetacyjnym powodują, że gmina Lubień Kujawski położona jest na obszarze deficytu wody dla potrzeb produkcji roślinnej. Deficyt ten dochodzi do 100 mm opadu. Niedobory opadów są jedną z głównych przyczyn zmniejszania się produkcji roślinnej, a także sprzyjają degradacji gleb. Wiąże się to z przesuszaniem profilu glebowego w górnej warstwie próchnicznej, co zwiększa podatność gleby na erozję eoliczną. Ponadto brak częstego i pełnego filtrowania profilu opadami sprzyja kumulacji różnego rodzaju zanieczyszczeń.

Rolniczy charakter gminy Lubień Kujawski sprawia, że największe zagrożenia środowiska związane są z **gospodarką rolną**, w tym zwłaszcza uprawą ziemi i produkcją roślinną. Do najważniejszych procesów i zmian degradacji gleb można zaliczyć:

- erozję eoliczną,
- erozję wodną,
- zatrucie gleb,
- zmiany struktury fizycznej gleb.

Erozja eoliczna występuje praktycznie na obszarze całej gminy. Ma ona charakter okresowy, choć zdarza się że jej natężenie jest niekiedy duże. Najbardziej narażone na erozję eoliczną są duże, płaskie przestrzenie gruntów ornych, pozbawione większych skupisk zadrzewień śródpolnych. W jej wyniku wywiewane są z wierzchniej warstwy profilu glebowego drobne cząstki organiczne i mineralne, stanowiące najbardziej wartościowe składniki.

Najczęściej zjawisko erozji eolicznej występuje w okresie wiosennym, marzec-kwiecień, kiedy gleba jest pozbawiona roślinności i często przesuszona w wierzchniej warstwie. Przy silnych wiatrach zjawisko erozji przebiega intensywnie.

Erozja wodna wiąże się z wypłukiwaniem poziomego orno-próchnicznego. Prowadzi to do pogorszenia biofizyko chemicznych właściwości gleby, a w konsekwencji do jego degradacji. Gleby zmienione w ten sposób posiadają mniejszą żyzność i urodzajność, są znacznie trudniejsze w uprawie i gorzej plonują.

W obrębie gminy Lubień Kujawski zjawisko erozji wodnej jest zróżnicowane pod względem intensywności. Najbardziej wyraźne skutki są widoczne w obrębie terenów o dużych spadkach, a więc głównie w obrębie stoków obejmujących zbocza rynien subglacialnych oraz pagórki morenowe.

Istotnym czynnikiem, powodującym degradację gleb są **zabiegi agrochemiczne**. Wiążą się one ze stosowaniem do produkcji roślinnej nawozów sztucznych oraz chemicznych środków ochrony roślin. Wielokrotne jednostronne stosowanie nawozów sztucznych powoduje zakwaszenie gleby. Ponadto wysokie dawki nawozów, przekraczające możliwości sorpcyjne gleby są dla roślin stracone. Obok zakwaszenia, następuje również przyspieszenie ubytków próchnicy oraz innych cząstek organicznych. Proces ten jest szczególnie widoczny w obrębie gleb piaszczystych, rozwiniętych na utworach gliniastych, zjawisko to przebiega zdecydowanie wolniej. W świetle powyższego można przyjąć, że na obszarze gminy Lubień Kujawski problem zakwaszenia gleb dotyczy tylko części gruntów orných. Terytorialnie jest to głównie północno-wschodnia część gminy w rejonie wsi Modlibórz i Bilno oraz płaty gruntów orných rozmieszczone w części południowo-zachodniej na piaskach sandrowych. Ogółem szacuje się, że na obszarze gminy około 41-60% gleb to gleby kwaśne. W obrębie gleb niższych klas bonitacyjnych przebiega również inny negatywny proces. Związany on jest ze stosowaniem **nawozów sztucznych**. Wraz z infiltrującą wodą następuje przemieszczanie się składników nawozowych w głąb profilu glebowego i dalej do wód gruntowych oraz powierzchniowych. Szczególnie aktywnym składnikiem jest azot. Pierwiastek ten w formie azotanów jest łatwo wymywany z gleby i przedostaje się do wód gruntowych. Podobny proces występuje w przypadku fosforu, który obok azotu, stanowi jeden z głównych czynników biogenicznych przyczyniających się do eutrofizacji jeziora i wód stojących.

Poważnym zagrożeniem dla gleb jest stosowanie chemicznych środków ochrony roślin. Znaczna część tych środków, stosowanych na zielone części roślin, dostaje się do gleby. Dłuższe stosowanie tych preparatów prowadzi do ich kumulacji. Dłuższe stosowanie tych preparatów prowadzi do ich kumulacji w profilu glebowym. Szczególnie podatne są na to gleby, których profil jest rzadko „przepłukiwany” infiltrującymi wodami opadowymi. Zagrożenie to jest realne dla większości gleb wyższych klas bonitacyjnych występujących na obszarze gminy i wchodzących w skład hydrokompleksu ewapotranspiracyjnego i ewapotranspiracyjno-infiltracyjno-odpływowego.

1.3. Sytuacja demograficzna

Stan i charakterystyka zaludnienia

Miasto i gmina Lubień Kujawski pod względem liczby ludności należy do jednej z większych miasto-gmin powiatu ziemskiego włocławskiego. Ludność miasta – gminy Lubień Kujawski zamieszkuje w 58 miejscowościach wiejskich i jednym mieście Lubień Kujawski, które zorganizowane są w 26 jednostek sołeckich. W 1998 r. obszar miasta i gminy zamieszkiwało 8.234 osoby, w tym miasto Lubień Kujawski 1.418 osób.

W latach 1993-1998 liczba ludności uległa nieznacznemu zmniejszeniu, szczególnie na obszarach wiejskich. Na przestrzeni ww. lat liczba ludności gminy zmniejszyła się o około 180 osób. Natomiast na obszarze miasta ludność utrzymywała się na niezmiennym poziomie (1.410 w 1993 r. 1.418 w 1998 r.). O zmienności liczby ludności na obszarze miasta i gminy Lubień Kuj. w latach 1996-1997 zdecydował głównie taki czynnik jak, ujemny przyrost naturalny, gdzie liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń.

Drugim czynnikiem mającym wpływ na liczbę mieszkańców miasta i gminy są **migracje**, które kształtują liczbę ludności na danym obszarze. Miasto i gmina Lubień Kuj. należy do miasto-gmin powiatu ziemskiego włocławskiego o ujemnym saldzie migracji ludności. Przyczyną takiego stanu są: likwidacja zakładów pracy, brak opłacalności w produkcji rolnej, gdzie nakłady przewyższają efekty produkcji, pogarszająca się sytuacja ekonomiczna ludności. Powyższe czynniki są główną przyczyną migracji ludności celem poprawy warunków bytowych.

Cechą charakterystyczną dla obszaru gminy Lubień Kujawski jest znaczne zróżnicowanie w **gęstości zaludnienia na 1 km²**. Średnia gęstość zaludnienia w gminie w 1998 r. wynosiła 44,6 osób/km² i jest zbliżona do średniej wojewódzkiej wynoszącej 46 osób/km², a na terenie miasta Lubień Kujawski wynosiła 642,5 osoby/km². Należy nadmienić, że miasto Lubień Kujawski jako siedziba gminy i miasta w swych granicach koncentruje 18,1% ogółu ludności.

Struktura ludności wg płci na obszarze miejsko-wiejskiej gminy Lubień Kujawski charakteryzuje się nieznaczną przewagą liczby mężczyzn (4.123 osoby) nad liczbą kobiet (4.111). Współczynnik feminizacji wynosi 99,7 przy średniej dla powiatu włocławskiego ziemskiego 101 kobiet/100 mężczyzn. Współczynnik feminizacji jest bardziej zróżnicowany, jeżeli rozpatrzymy go w układzie miasta Lubień Kujawski i gminy.

W mieście Lubień Kujawski obserwuje się przewagę liczby kobiet 754 nad liczbą mężczyzn 664. Współczynnik feminizacji wynosi 113,55 tzn., że na 100 mężczyzn przy-

pada statystycznie 114 kobiet przy średniej jego wartości dla miast powiatu włocławskiego 109 kobiet na 100 mężczyzn.

Natomiast w gminie Lubień Kujawski występuje przewaga liczby mężczyzn 3.459 nad liczbą kobiet 3.357. Współczynnik feminizacji wynosi 97,05 tzn., że na 100 mężczyzn przypada statystycznie 97 kobiet przy średniej jego wartości dla wsi powiatu włocławskiego 99 kobiet na 100 mężczyzn.

Struktura ludności wg wieku tzw. podział ludności na podstawowe grupy demograficzne, a zarazem i ekonomiczne, charakteryzuje się na obszarze gminy miejsko-wiejskiej dominacją ludności w wieku produkcyjnym. Ta grupa ludności stanowi 56,6% ogółu mieszkańców. W latach 1995-1998 na obszarze gminy miejsko-wiejskiej udział osób w wieku produkcyjnym wzrósł z 55,8% do 56,6%. Jednocześnie w takim samym czasookresie zmniejszył się udział ludności w wieku przedprodukcyjnym, tj. dzieci i młodzieży do 17 lat – z 27,2% do 26,1%. Jest to zapewne wynik ujemnego przyrostu naturalnego.

Ludność wg grup ekonomicznych w mieście i gminie Lubień Kuj. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1 Ludność wg grup ekonomicznych na terenie miasta i gminy Lubień Kuj.

Lp.	Wyszczególnienie	1995 r.		1996 r.		1997 r.		1998 r.	
		w osobach	% do ogółu ludn.	w osobach	% do ogółu ludn.	w osobach	% do ogółu ludn.	w osobach	% do ogółu ludn.
1.	Liczba ludności ogółem:	8.401	100,0	8.350	100,0	8.280	100,0	8.234	100,0
2.	Ludność w wieku przedprodukcyjnym ogółem: - dzieci 0 – 15 lat - młodzież 16 – 17 lat	2.285	27,2	2.231	26,7	2.179	26,3	2.145	26,1
3.	Ludność w wieku produkcyjnym ogółem: - kobiety 18 – 59 lat - mężczyźni 18 – 64 lat	4.689	55,8	4.695	56,2	4.680	56,5	4.661	56,6
4.	Ludność w wieku poprodukcyjnym ogółem: - kobiety >60 lat - mężczyźni >65 lat	1.427	17,0	1.424	17,1	1.421	17,2	1.428	17,3

Źródło: Urząd Statystyczny Włocławek 1999 r.

Struktura ludności wg grup ekonomicznych w rozbiciu na obszary; miasta Lubień Kujawski i gminy Lubień Kujawski, na przestrzeni lat 1995-1998 wykazuje pewne zróżnicowanie, które przedstawiają poniższe zestawienia tabelaryczne.

Tabela 2 Struktura wieku ludności gminy Lubień Kujawski wg grup ekonomicznych

Lp.	Wyszczególnienie	1995 r.		1996 r.		1997 r.		1998 r.	
		w osobach	% do ogółu ludn.	w osobach	% do ogółu ludn.	w osobach	% do ogółu ludn.	w osobach	% do ogółu ludn.
1.	Liczba ludności ogółem:	6.791	100,0	6.946	100,0	6.867	100,0	6.816	100,0
2.	Ludność w wieku przedprodukcyjnym ogółem: - dzieci 0 – 15 lat - młodzież 16 – 17 lat	1.878	27,6	1.834	26,4	1.796	26,2	1.767	26,9
3.	Ludność w wieku produkcyjnym ogółem: - kobiety 18 – 59 lat - mężczyźni 18 – 64 lat	3.876	55,8	3.892	56,0	3.855	56,1	3.828	56,2
4.	Ludność w wieku poprodukcyjnym ogółem: - kobiety >60 lat - mężczyźni >65 lat	1.237	17,0	1.220	17,6	1.216	17,7	1.221	17,9

Źródło: Urząd Statystyczny Włocławek 1999 r.

Tabela 3 Struktura wieku ludności miasta Lubień Kujawski wg grup ekonomicznych

Lp.	Wyszczególnienie	1995 r.		1996 r.		1997 r.		1998 r.	
		w osobach	% do ogółu ludn.	w osobach	% do ogółu ludn.	w osobach	% do ogółu ludn.	w osobach	% do ogółu ludn.
1.	Liczba ludności ogółem:	1.410	100,0	1.404	100,0	1.413	100,0	1.418	100,0
2.	Ludność w wieku przedprodukcyjnym ogółem: - dzieci 0 – 15 lat - młodzież 16 – 17 lat	407	28,9	397	28,3	383	27,1	378	26,7
3.	Ludność w wieku produkcyjnym ogółem: - kobiety 18 – 59 lat - mężczyźni 18 – 64 lat	813	57,7	803	57,2	825	58,4	833	58,7
4.	Ludność w wieku poprodukcyjnym ogółem: - kobiety >60 lat - mężczyźni >65 lat	190	13,4	204	14,5	205	14,5	207	14,6

Źródło: Urząd Statystyczny Włocławek 1999 r.

Niepokojącym zjawiskiem w mieście i gminie Lubień Kuj. jest niski poziom wykształcenia mieszkańców, co ma istotny wpływ na ich sytuację ekonomiczną. Może to stanowić istotną barierę rozwoju dla grupy zawodowo czynnej i uniemożliwiać odpowiednie wykorzystanie potencjału zasobów ludzkich zamieszkałych na terenie gminy. W mieście i gminie Lubień Kuj. większość ludności legitymuje się wykształceniem podstawowym

(50%), wykształcenie wyższe posiada zaledwie 1,1% ogółu ludności. Natomiast bez wykształcenia i z niepełnym wykształceniem podstawowym jest 8%. Biorąc pod uwagę rolniczy charakter gminy i fakt, że większość populacji zatrudniona jest w rolnictwie, gdzie wskaźniki. poziomu wykształcenia są jeszcze gorsze. Około 1% mieszkańców legitymuje się wykształceniem wyższym, 50% wykształceniem podstawowym i 27% wykształceniem zawodowym. Pilnym zadaniem dla władz samorządu lokalnego miasta i gminy Lubień Kuj. będzie stworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez ludność dorosłą bądź jej przekwalifikowanie z ukierunkowaniem na pracę poza rolnictwem.

1.4. Sytuacja na rynku pracy

Na podstawie uzyskanych wyników prognozy biologicznej przewiduje się, iż do 2015 r. nastąpi zmniejszenie się liczby ludności na obszarze gminy miejsko-wiejskiej, a jednocześnie dokonają się zmiany w strukturze ludności wg wieku. Wg podziału na grupy ekonomiczne, główną tendencją będzie wzrost ludności w wieku produkcyjnym z 56,6% do około 60% ogółu ludności, a to spowoduje nasilenie podaży pracy. Wystąpią nadwyżki siły roboczej, co może przyczynić się do utrudnienia procesu restrukturyzacji gospodarki. Wystąpi problem miejsc pracy dla wzrastającej populacji ludności w wieku produkcyjnym. O stopniu aktywności gospodarczej ludności na terenie miasta i gminy Lubień Kuj. świadczy wielkość bezrobocia, a co za tym idzie migracja ze względów ekonomicznych. W mieście i gminie zapotrzebowanie na siłę roboczą ma charakter selektywny, a brak poprawy warunków życia, będzie w najbliższym czasie utrzymywał ruchy migracyjne na obecnym poziomie. Najliczniejszą grupę bezrobotnych w mieście i gminie Lubień Kuj. stanowią osoby z wykształceniem podstawowym i zawodowym. Bezrobotni to głównie ludzie młodzi w wieku 21 – 40 lat. Jest to zjawisko bardzo niepokojące.

Ponadto na obszarze gminy Lubień Kujawski podstawowym źródłem utrzymania ludności jest praca w rolnictwie. Z analizy zatrudnienia ludności poza rolnictwem na obszarze wiejskim gminy jak i na terenie miasta obserwuje się tendencję zmniejszenia zatrudnienia w sektorze publicznym. Wprowadzenie gospodarki rynkowej spowodowało na rynku konkurencję produkcji w zakresie technologii jej wytwarzania jak i jakości. W związku z powyższym, wiele firm i zakładów produkcyjnych upadło lub zmniejszyło zatrudnienie. Natomiast najbardziej stabilnym czynnikiem zatrudnienia okazuje się działalność finansowana z budżetu państwa bądź gminy. Pracujący w gospodarce narodowej oraz indywidualnych gospodarstwach rolnych przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 4. Gmina Lubień Kujawski – pracujący w gospodarce narodowej wg sekcji EKD

Lp.	Wyszczególnienie	1994 r.	1995 r.	1996 r.	1997 r.
1.	Ogółem	292	251	229	259
	w tym sektor publiczny	231	190	178	205
2.	w tym przemysł (razem)	33	28	27	28
	w tym działalność produkcyjna	33	28	27	28
3.	w tym budownictwo	-	-	-	-
4.	w tym transport, składowanie i łączność	18	8	11	11
5.	w tym handel i naprawy	13	16	13	12
6.	w tym edukacja	92	89	88	84
7.	w tym ochrona zdrowia i opieka socjalna	39	40	37	39

Źródło: Urząd Statystyczny Włocławek (brak danych w powyższym układzie na 1998r)

Tabela 4. Miasto Lubień Kujawski – pracujący w gospodarce narodowej wg sekcji EKD

Lp.	Wyszczególnienie	1994 r.	1995 r.	1996 r.	1997 r.
1.	Ogółem	284	279	286	282
	w tym sektor publiczny	210	208	213	210
2.	w tym przemysł (razem)	13	14	12	11
	w tym działalność produkcyjna	5	5	3	2
3.	w tym budownictwo	-	-	-	-
4.	w tym transport, składowanie i łączność	15	12	12	11
5.	w tym handel i naprawy	44	41	43	43
6.	w tym edukacja	52	52	53	57
7.	w tym ochrona zdrowia i opieka socjalna	67	69	71	65

Źródło: Urząd Statystyczny Włocławek (brak danych w powyższym układzie na 1998 r).

Biorąc pod uwagę rolniczy charakter gminy wg Narodowego Spisu Rolnego w 1996 w strukturze własności ziemi, gospodarka indywidualna stanowiła 82,7%. W jej zasobie znajdowało się 11.667 ha użytków rolnych, na której to działalności produkcyjną prowadziło 1.484 indywidualnych gospodarstw rolnych. W strukturze obszarowej indywidualnych gospodarstw rolnych występuje duże zróżnicowanie. Średnia wielkość indywidualnego gospodarstwa rolnego wynosi 8,4 ha w powierzchni ogólnej i 7,9 ha w powierzchni użytków rolnych. W strukturze obszarowej indywidualnych gospodarstw rolnych dominuje grupa gospodarstw średnich, tj. od 5,01 ha – 10 ha. W ogólnej liczbie gospodarstw gminy stanowią one 38,4% gospodarstwa duże powyżej 10 ha w ogólnej liczbie gospodarstw stanowią 30,5%.

O stopniu aktywności gospodarczej ludności na terenie gminy Lubień Kuj. świadczy wielkość bezrobocia, a co za tym idzie migracja ze względów ekonomicznych. W gminie zapotrzebowanie na siłę roboczą ma charakter selektywny, a brak poprawy warunków życia w gminie i mieście Lubień Kujawski w najbliższym czasie utrzymywał będzie ruchy migracyjne na wyższym poziomie. Głównym kierunkiem dla migrantów są duże aglomeracje miejskie (Warszawa, Poznań).

1.5. Sytuacja ekonomiczna ludności

Wyznacznikiem położenia ekonomicznego ludności jest samowystarczalność finansowa, możliwość rozwoju aktywności gospodarczej, wysokości podatków od osób fizycznych, stanowiące źródło dochodu miasta i gminy, a także skala pomocy społecznej udzielanej w mieście i gminie oraz poziom bezrobocia.

Najliczniejszą grupę bezrobotnych w gminie Lubień Kujawski stanowią osoby z wykształceniem podstawowym (26,5%) i zasadniczym zawodowym (45,7%). Bezrobotni to przede wszystkim ludzie młodzi w wieku od 21 do 40 lat, stanowiący aż 64,3% ogółu bezrobotnych. Jest to zjawisko szczególnie niepokojące.

Jednocześnie dochody gminy na 1 mieszkańca plasują gminę i miasto na 5 miejscu w grupie gmin miejsko-wiejskich i na ostatnim miejscu w powiecie wrocławskim. Dochód gminy na 1 mieszkańca w miasto-gminie Lubień Kujawski w 1998 r. kształtował się na poziomie 785 zł a w powiecie ziemskim wrocławskim 895 zł.

Istotnym czynnikiem mającym wpływ na sytuację ekonomiczną mieszkańców miasta i gminy jest poziom ich wykształcenia. W gminie Lubień Kuj. większość ludności legitymuje się wykształceniem podstawowym (50,6%), a zasadnicze zawodowe posiada około 27% ogółu ludności. Aż około 8% ogółu ludności jest bez wykształcenia i z nieukończonym podstawowym. Wykształcenie wyższe posiada zaledwie 1,1% mieszkańców gminy. Nieco korzystniej przedstawia się poziom wykształcenia ludności na terenie miasta Lubień Kuj. Wykształcenie podstawowe posiada około 30%, a wyższe około 8% mieszkańców. Dane liczbowe wg powszechnego spisu rolnego w 1996 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5 Ludność w wieku 15 lat i więcej faktycznie zamieszkała w gospodarstwach domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego (działki rolnej) wg poziomu wykształcenia i płci na terenie gminy i miasta Lubień Kujawski

Wyszczególnienie o – ogółem m – mężczyźni k – kobiety		Ogółem	Wyższe	Policealne	Średnie zawodowe	Średnie ogólne	Zasadnicze zawodowe	Podstawowe ukończone	Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia
gmina Lubień Kuj.	o	3.555	39	37	388	82	958	1801	280
	m	1.838	14	10	185	18	589	907	115
	k	1.717	25	27	173	64	369	894	165
miasto Lubień Kuj	o	157	14	13	32	13	47	37	1
	m	76	5	4	17	2	31	16	1
	k	81	9	9	15	11	16	21	

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996 r.

Ogólnie bardzo niski poziom wykształcenia mieszkańców głównie terenów wiejskich gminy Lubień Kujawski jest poważną barierą w jej rozwoju.

Niezmiernie ważnym wyznacznikiem położenia ekonomicznego jest także poziom i powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej. Podstawowymi powodami trudności życiowych będących podstawą do występowania o pomoc w ostatnich latach było ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczych i wychowawczych, bezrobocie. Przyznawano zasiłki od 37 do 49 rodzinom dotkniętych alkoholizmem. Na terenie miasta i gminy Lubień Kujawski nie odnotowano zjawiska narkomanii.

Świadczenie z budżetu miasta i gminy na opiekę społeczną systematycznie wzrasta, a liczba korzystających z opieki wykazuje tendencję zmniejszającą się z uwagi na zmianę zasad i kryteriów przyznawania świadczeń (nowelizacja Ustawy o pomocy społecznej).

Tabela 6 Świadczenia pomocy społecznej

Wyszczególnienie		1997 r.
Pomoc materialna ogółem		
	- liczba korzystających	607
	- świadczenia w tys. zł	514
Liczba korzystających z zasiłków stałych		62
Gospodarstwa objęte pomocą ze względu na:		
	- bezrobocie	275
	- ubóstwo	382
	- niepełnosprawność	59
	- alkoholizm	49
	- inne	671

Źródło: Podstawowe dane statystyczne US Włocławek 1998 r.

1.6. Sytuacja mieszkaniowa

Miasto i gmina Lubień Kujawski posiadały w 1997 r. 2.442 mieszkania o powierzchni użytkowej 151.139 m². Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 61,9 m², w tym na terenie miasta Lubień Kuj. 64,5 m², a na terenach wiejskich gminy 61,2 m².

Przeciętna liczba osób w 1 mieszkaniu wynosiła 3,37 w tym na terenie miasta 2,78, a na obszarach wiejskich gmin 3,52, natomiast liczba osób na 1 izbę wynosiła 1,03, w tym na terenie miasta 0,80, a na obszarach wiejskich gminy 1,09. (Dane US Włocławek 1997 r.). Wielkości powyższe plasują miasto-gminę Lubień Kujawski w granicach średniej w stosunku do innych miasto-gmin województwa.

W skali miejsko-wiejskiej gminy Lubień Kujawski przeważa budownictwo zagrodowe. Na liczbę 8.097 mieszkańców gminy (wg danych miasta i gminy Lubień Kujawski) ca 93,1% ludności mieszka w tego typu budownictwie (ca 7.535 osób).

Natomiast w mieście Lubień Kujawski przeważa budownictwo jednorodzinne. Na liczbę 1.465 mieszkańców miasta (wg danych miasta i gminy Lubień Kujawski) ca 83% ludności mieszka w budownictwie jednorodzinnym (1.216 osób).

W gminie Lubień Kujawski przeważa budownictwo zagrodowe. Na liczbę 6.632 mieszkańców wsi (wg danych miasta i gminy Lubień Kujawski) ca 95,3% ludności wsi mieszka w budownictwie zagrodowym (ca 6.319 osób).

2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

2.1. Drogi

System komunikacyjny miasta i gminy Lubień Kujawski składa się z sieci dróg kołowych oraz kolei normalnotorowej.

Klasyfikacji dróg występujących na terenie gminy dokonano w oparciu o nowe ustawodawstwo, które obowiązuje od 1.01.1999 r.

Drogi krajowe

Na terenie gminy Lubień Kujawski – Włocławek zaznacza swój przebieg trasa jednej drogi krajowej, jest to droga:

- Nr 1 Gdańsk – Świecie – Toruń – Łódź – Piotrków Trybunalski – Częstochowa – Katowice – Cieszyn – granica państwa.

Na terenie gminy Lubień Kujawski nie występują drogi zaliczane do kategorii dróg wojewódzkich.

Drogi powiatowe

Do dróg powiatowych zalicza się drogi stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Tabela 7 Drogi powiatowe występujące na terenie gminy Lubień Kujawski

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Długość drogi [km]	w tym o nawierzchni twardej [km]	średnia szerokość jezdni [m]
1.	46935	Modlibórz - Chodecz	6.533	6.533	5,0
2.	46937	Sobiczewy - Kamienna	9.275	9.275	4,5
3.	46941	Lubień-Dziankowo-Białotarsk	9.069	9.069	5,0
4.	46942	Chodecz – Lubień Kuj.	5.799	5.799	5,0
5.	46943	Kaliska - Zalesie	3.780	3.780	5,0
6.	46944	Chodeczek - Kamienna	1.793	1.793	4,3
7.	46947	Lubień Kuj. – Kąty	5.472	5.472	4,0

W mieście Lubień Kujawski – w ciągu dróg powiatowych leżą następujące ulice:

- Pl. Wolności
- Wojska Polskiego

Wszystkie drogi powiatowe na terenie gminy oraz miasta posiadają nawierzchnie utwardzone (asfaltobeton), klasyfikują się jako drogi główne (G), zbiorcze (Z) i wyjątkowo lokalne (L).

Administracyjnie drogami powiatowymi na terenie gminy Lubień Kujawski zarządza Powiatowy Zarząd Dróg we Włocławku z siedzibą w Jarantowicach.

Drogi gminne

Do dróg gminnych zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym nie zaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Ulice lokalne miejskie

Ulice lokalne miejskie, stanowią uzupełnienie systemu komunikacyjnego miasta o sieć koniecznych ulic lokalnych i dojazdowych bez ograniczeń obsługujących tereny miejskie.

Istniejący stan techniczny dróg występujących na terenie gminy Lubień Kujawski nie odbiega od standardu charakterystycznego dla dróg na terenie powiatu włocławskiego.

Drogą o najwyższej klasie technicznej jest droga krajowa, dlatego też posiada najlepiej utrzymaną nawierzchnię jezdni. Jest drogą o charakterze międzyregionalnym; na terenie gminy krzyżuje się z drogami innych kategorii oraz linią kolejową za pomocą skrzyżowań jednopoziomowych.

Drogi powiatowe wymagają nakładów finansowych nie tylko na ich bieżące utrzymanie, ale remonty bieżące i modernizację.

Niektóre z dróg przechodzących przez obszary zurbanizowane miasta i wsi zmieniają przekrój z drogowego na uliczny, pojawiają się wystające krawężniki oraz urządzone chodniki.

Drogi gminne w przeważającej części posiadają nawierzchnię gruntową lub umocnioną żuzłem. Nawierzchnia utwardzona (bitumiczna oraz tłuczniowa) występuje na nielicznych fragmentach systemu dróg gminnych.

Procentowy udział dróg o nawierzchni twardej w stosunku do ogólnej długości dróg gminnych i lokalnych wynosi 61,4% (przy średniej dla województwa kujawsko-pomorskiego w tej kategorii dróg wynoszącej 31,6%).

Gęstość dróg ogółem – 100 km² wynosi:

- dla obszaru gminy 119,5
- dla obszaru miasta 331,8

Dla porównania dla obszaru wojew. kujawsko-pomorskiego wskaźnik ten wynosi 128,1.

Kolej

Przez teren gminy Lubień Kujawski przebiega trasa linii kolei normalnotorowej Kutno-Toruń-Bydgoszcz-Piła. Według aktualnie obowiązującej klasyfikacji jest to linia I rzędna, dwutorowa, zelektryfikowana o znaczeniu państwowym.

Na trasie linii kolejowej w Kaliskach zlokalizowany jest dworzec kolejowy z poczekalnią dla pasażerów i kasą biletową. Jest tam również bocznica kolejowa umożliwiająca rozładunek oraz załadunek towarów celem dalszej spedycji środkami transportu.

♦ Zaplecze techniczne motoryzacji

• Stacje Paliw

Na terenie gminy Lubień Kujawski funkcjonują dwie Stacje Paliw, świadczące sprzedaż paliw płynnych. Jedna z nich zlokalizowana jest w Nartach przy granicy miasta Lubień Kujawski, przy drodze krajowej Nr 1 to obiekt CPN, w sprzedaży całodobowej jest typowy asortyment paliw płynnych. Stacja oferująca sprzedaż jedynie oleju napędowego jest zlokalizowana w Kaliskach (obiekt SKR).

- **Stacje obsługi pojazdów**

Na terenie gminy Lubień Kujawski funkcjonują pojedyncze warsztaty napraw samochodów świadczące usługi w zakresie napraw silników, blacharstwa i lakiernictwa samochodowego. Występuje zróżnicowanie wyposażenia zakładów w sprzęt techniczny.

- **Zespoły parkingowe**

Większe zespoły parkingowe umożliwiające parkowanie pojazdów zlokalizowane są głównie przed obiektami użyteczności publicznej jak Urzędy, Szkoły, Stacje Paliw oraz obiekty turystyczne i pawilony handlowe.

- **Garaze**

Brak szczegółowych danych odnośnie ilości garaży na terenie gminy. Oprócz pojedynczych obiektów zrealizowanych na działkach przez osoby prywatne sporadycznie występują garaże zgrupowane w zespoły, są to głównie obiekty kilkuboksowe.

- **Komunikacja zbiorowa**

Środkami komunikacji zbiorowej na terenie gminy Lubień Kujawski jest komunikacja kolejowa i autobusowa. Na linii PKP przebiegającej przez teren gminy w miejscowości Kaliska zlokalizowany jest dworzec kolejowy wraz z poczekalnią i kasą biletową. W miejscowościach Rutkowice i Wiktorowo zlokalizowane są przystanki kolejowe dla pasażerów kolei.

Komunikacja autobusowa zorganizowana jest przez Państwową Komunikację Samochodową. Linie autobusowe obsługujące teren gminy zbiegają się w mieście Lubień Kujawski, gdzie zlokalizowany jest dworzec autobusowy z poczekalnią dla pasażerów. W poszczególnych wsiach na trasie kursowania autobusów zlokalizowane są przystanki i wiaty przystankowe. Brak szczegółowych danych odnośnie ilości kursów oraz długości tras komunikacji autobusowej – PKS na terenie gminy. Należy zakładać, że w okresie perspektywicznym ranga komunikacji autobusowej nie ulegnie zmianie. Wprowadzanie nowych linii autobusowych oraz korekta istniejących tras odbywać się będzie w miarę oddawania do użytku dróg z nawierzchniami utwardzonymi oraz w oparciu o rachunek ekonomiczny przedsiębiorstwa transportowego.

- **Transport towarowy**

Na terenie gminy transport towarów odbywa się przy użyciu pojazdów samochodowych oraz kolei normalnotorowej. Na trasie linii kolejowej w Kaliskach w sąsiedztwie dworca zlokalizowana jest bocznicą kolejowa, na której odbywa się wyładunek i załadunek towarów celem dalszej spedycji.

Transport towarowy po drogach kołowych odbywa się głównie przy użyciu prywatnego sprzętu przewozowego. Występują przewoźnicy świadczący usługi transportowe, posiadający zakłady wyposażone w zróżnicowany pod względem tonażu tabor samochodowy.

Rodzaj przewozów towarowych to głównie płody rolne, materiały budowlane, wyroby oraz środki służące do produkcji rolno-towarowej. Posiadacze środków transportowych świadczą usługi przewozowe zgłaszającym te potrzeby osobom fizycznym z terenu gminy.

2.2. Gospodarka wodno-ściekowa oraz odpadami stałymi

Na terenie gminy Lubień Kujawski w 1998 r. funkcjonowało 70,4 km wodociągowej sieci rozdzielczej, w tym:

- ❑ na terenie miasta - 5,0 km
- ❑ na obszarach wiejskich - 65,4 km

Wykonanych było 630 połączeń do budynków mieszkalnych, w tym:

- ❑ 245 na terenie miasta Lubień Kujawski
- ❑ 385 na obszarach wiejskich gminy

Główne trasy sieci wodociągowe usytuowane są wzdłuż dróg. Stan sieci wodociągowej jest w dobrym stanie, ponieważ wybudowana została prawie w 100% w latach 1992-1998.

W gminie funkcjonują 4 ujęcia wody:

- ❑ Narty – ze stacją uzdatniania wody. Na ujęciu znajdują się studnie głębinowe o zasobach w kategorii „B” $Q = 55 \text{ m}^3/\text{h}$. Na ujęciu znajduje się zbiornik wyrównawczy o pojemności 150 m^3 .
- ❑ Kłóbka – ze stacją uzdatniania wody. Na ujęciu znajdują się studnie głębinowe o zasobach kategorii „B” $Q = 18,5 \text{ m}^3/\text{h}$. Na ujęciu znajduje się zbiornik wyrównawczy o pojemności $100 \text{ m}^3/\text{h}$.

- Gliznowo z hydrofornią – na ujęciu znajduje się studnia głębinowa o zasobach kategorii „B” $Q = 10 \text{ m}^3/\text{h}$.
- Kamienna ze stacją uzdatniania. Na ujęciu znajdują się studnie głębinowe o zasobach zatwierdzonych w kategorii „B” $Q = 50 \text{ m}^3/\text{h}$.

Na terenie miasto-gminy Lubień Kujawski istnieje 5,5 km sieci kanalizacyjnej, w tym:

- 5 km na terenie miasta
- 0,5 km na obszarach wiejskich

Na obszarach wiejskich sieć kanalizacyjna od 1989 r. nie rozbudowuje się i utrzymuje na poziomie 0,5 km. Natomiast na terenie miasta od 1992 r. sieć kanalizacyjna systematycznie rośnie, a wiąże się to z bezpośrednim odprowadzeniem ścieków do miejsko-gminnej mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków z trzecim stopniem oczyszczania.

Przepustowość oczyszczalni wynosi $185 \text{ m}^3/\text{d}$. Obecnie przepustowość istniejącej oczyszczalni ścieków wykorzystana jest w 75%. Oczyszczalnia może przyjąć ścieki z terenu gminy i miasta poprzez istniejący punkt zlewny.

Okolo 92% ścieków wytwarzanych przez mieszkańców gospodarstw rolnych jest bez jakiegokolwiek oczyszczania wpuszczonych do gruntu. Stanowi to dla obszaru gminy ogromne zagrożenie.

W gminie jest wiele wsi o rozproszonej zabudowie, w których wykonanie sieci kanalizacyjnej nie ma ekonomicznego uzasadnienia. W tej sytuacji możliwym do realizacji rozwiązaniem mogą być małe przydomowe oczyszczalnie ścieków. Muszą one być jednak stosunkowo tanie, proste w budowie i eksploatacji oraz niezawodne w działaniu.

Na terenie gminy wybudowana jest jedna przydomowa oczyszczalnia oparta na drenażu rozsączającym.

Ponadto na terenie gminy znajdują się lokalne oczyszczalnie ścieków:

- OHZ Sp. z o.o. Chodeczek, Gorzelnia Lubień Kujawski – oczyszczanie ścieków odbywa się w oparciu o złoża biologiczne, przepustowość poniżej $1 \text{ m}^3/\text{dobę}$;
- AWRSP Osiedle Mieszkaniowe Kamienna – oczyszczanie ścieków odbywa się w oparciu o rów cyrkulacyjny, przepustowość $20,0 \text{ m}^3/\text{d}$.
- Dom Pomocy Społecznej w Rzeżewie – oczyszczanie typu SG, przepustowość $8,0 \text{ m}^3/\text{d}$.

Ze względu na konieczność uzyskania zakładanych klas czystości wód powierzchniowych w jeziorze Lubieńskim oraz rzece Lubieńce, konieczna jest rozbudowa oczyszczalni ścieków oraz dalsza realizacja sieci kanalizacyjnej głównie w obszarach o zwartej

zabudowie. W terenach wiejskich o rozproszonej zabudowie zaleca się budowę oczyszczalni przydomowych typu korzeniowo-gruntowych z wykorzystaniem roślin do filtracji.

Na terenie gminy w miejscowości Narty znajduje się gminne wysypisko odpadów komunalnych. Wysypisko uruchomione zostało w 1985 r. z przeznaczeniem na okres eksploatacji 15 lat. Pojemność wysypiska wynosi 24.000 m³, a jego zapełnienie na koniec 1998 r. wynosiło 54,8%.

2.3. Łączność

Miasto i gmina Lubień Kujawski obsługiwane są przez Urząd Poczto-Telekomunikacyjny z centralą automatyczną w Lubieniu Kujawskim oraz Kłóbce. W mieście i gminie na koniec grudnia 1998 r. było 844 abonentów telefonii przewodowej, co stanowi 101,9 abonenta na 1000 mieszkańców.

Stopień telefonizowania terenów wiejskich w gminie był niższy niż średnia województwa zarówno w 1989 r. jak i w 1998 r., natomiast jeśli chodzi o miasto to stopień telefonizowania zarówno w 1989 r. jak i w 1998 r. był wyższy niż średnia w miastach województwa kujawsko-pomorskiego.

Postęp w telefonizacji na wsi jest zbyt wolny w stosunku do narastających potrzeb w tej dziedzinie.

Dynamika przyrostu abonentów wiejskich jest niższa niż w miastach. Jednak dla przedstawienia pełnego obrazu telekomunikacji na obszarze gminy należy mieć na uwadze specyficzne cechy telekomunikacji na terenach słabo zurbanizowanych. Niska gęstość zaludnienia i znaczne rozproszenie terytorialne skupisk ludzkich powodują większe niż na innych obszarach koszty budowy sieci telekomunikacyjnej.

Charakteryzując pokrótce stan infrastruktury telekomunikacyjnej należy stwierdzić, że podstawowym problemem gminy jest zbyt mała pojemność centrali telefonicznej oraz niewystarczająca sieć telefoniczna, którą należy sukcesywnie rozbudowywać.

2.4. Elektroenergetyka

Podstawowym źródłem zasilania w energię elektryczną obszaru gminy i miasta Lubień Kujawski jest stacja 110/15kV w Lubieniu. Stacja ta pod względem mocy zainstalowanej w dwu transformatorach 110/15 kV wystarcza dla potrzeb gminy w energię elektryczną do 2020 roku.

Istnieje możliwość rezerwowego zasilania niektórych linii magistralnych 15 kV na terenie zachodniej części gminy Lubień ze stacji 110/15 kV w Lubrańcu.

Obecna sieć zasilająca średniego napięcia pracuje na napięciu 15 kV i nie przewiduje się zmiany napięcia. Pod względem konfiguracji ma układ linii magistralnych z możliwością drugostronnego zasilania.

Charakter linii – napowietrznych:

Przez teren gminy przebiegają następujące linie terenowe, magistralne 15 kV:

☐ GPZ Lubień – Krzewie – Unisławice – Kowal	AFL – 70 mm ²
☐ GPZ Lubień – Gagowy – Kurowo	AFL – 70 mm ²
☐ GPZ Lubień – Bagno – Wola Dziańkowska	AFL – 70 mm ²
☐ GPZ Lubień – Lubień – Narty – Kąty	AFL – 70 mm ²
☐ GPZ Lubień – Kaliska – Kamienna	AFL – 70 mm ²
☐ GPZ Lubień – Gole – Chodecz	AFL – 70 mm ²
☐ GPZ Lubień – Gocław – Chodeczek PGR	AFL – 70 mm ²
☐ GPZ Lubień – Rzeżewo – Bodzanowo – Janowo	AFL – 70 mm ²
☐ GPZ Lubień – Błędowo – Szczutkowo – Czerniewice	AFL – 70 mm ²

Wszystkie linie terenowe mają możliwość dwustronnego zasilania. Sieć zasilająca magistralna i terenowa 15 kV jest wystarczająca i nie przewiduje się jej rozbudowy.

Istniejąca sieć rozdzielcza 15 kV zasilająca stacje transformatorowe 15/0,4 kV na terenie gminy, wykonana jako odgałęzienia od linii magistralnych i terenowych, jest wystarczająca dla potrzeb zasilania energią elektryczną odbiorców gminy i nie przewiduje się jej rozbudowy.

Stacje transformatorowe 15/0,4 kV na terenie gminy i miasta Lubień Kujawski są wykonane jako napowietrzne.

W centrum miasta Lubień Kujawski część sieci rozdzielczej jest wykonana jako kablowa, a stacje transformatorowe 15/0,4 kV jako parterowe – murowane.

Przez obszar gminy Lubień Kujawski przebiegają następujące linie napowietrzne najwyższych napięć:

- linie 220 kV Płock – Konin (ze wschodu przez środek gminy na południe),
- linia 110 kV GPZ Lubień – Włocławek (w kierunku północy),
- linia 110 kV GPZ Lubień – Konin (w kierunku zachodnim).

Do roku 2015 nie przewiduje się rozbudowy sieci linii magistralnych 15 kV napowietrznych. Możliwa jest jedynie rozbudowa i modernizacja sieci rozdzielczej 15 kV

związana z rozwojem gminy, w tym odpowiedniej ilości stacji transformatorowych 15/0,4 kV głównie napowietrznych.

Planowana jest modernizacja sieci niskiego napięcia i stacji transformatorowych 15/0,4 kV w następujących miejscowościach:

- w 2001 roku - Kłóbka
- w 2003 roku - Gole Kolonia, Czaple 1 i 2, Czaple Wieś, Czaple Parcele 1 i 2
- w 2004 roku - Wola Olszowa 1, 2, 3, Szewo 1, 2, 3, Błonie
- w 2005 roku - Bilno i Narty

3. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

3.1. Zdrowie i opieka społeczna

Opiekę zdrowotną w mieście i gminie Lubień Kujawski prowadzi Zespół Lecznictwa Podstawowego we Włocławku poprzez Gminne Ośrodki Zdrowia w Lubieniu Kuj. i Kłóbce.

Gminny Ośrodek Zdrowia w Lubieniu Kuj. wyposażony jest w gabinety lekarskie o charakterze ogólnym; dwa gabinety pediatryczne, dwa gabinety zabiegowe. W ośrodku zdrowia zatrudnieni są lekarze o specjalizacjach: pediatra, 2 stomatologów oraz lekarz ogólny. W niepełnym wymiarze godzin zatrudniony jest ginekolog i lekarz chorób ogólnych.

Personel pomocniczy w usługach lecznictwa podstawowego to: położna, 3 pielęgniarki środowiskowe, 5 pielęgniarek obsługujących ośrodek zdrowia, 2 asystentki stomatologa i rejestratorka. Ponadto lecznictwem miasta i gminy zajmują się prywatne gabinety lekarskie w specjalnościach pediatrii, radiologii, ogólnej.

Działalność usługową w zakresie zaopatrzenia ludności w leki prowadzą dwie apteki prywatne, zlokalizowane na terenie miasta Lubień Kuj.

Na obszarze gminy Lubień Kujawski lecznictwem ludności zajmuje się Gminny Ośrodek Zdrowia w Kłóbce, który przekształcił się w Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Przychodnia Medycyny Rodzinnej w Kłóbce. W przychodni zatrudnieni są lekarze o specjalizacjach: ogólnej, stomatolog. Ponadto przychodnia wyposażona jest w jeden gabinet lekarski ogólny, gabinet stomatologiczny. Personel pomocniczy to 3 pielęgniarki i 1 położna. Na terenach wiejskich jest brak punktu aptecznego, który zaopatrywał by społeczeństwo gminy w lekarstwa.

Ludność miasta i gminy Lubień Kujawski pomimo to, że posiada opiekę zdrowotną lokalną, korzysta z usług i leczenia lekarzy specjalistów na terenie Włocławka.

Poziom zdrowotności ludności kształtuje się w sposób zróżnicowany w zależności od grupy wiekowej. Wśród dzieci i młodzieży największy odsetek stanowią wady postawy, wady wzroku, a u dzieci małych wiek 0-12 miesięcy porażenia mózgowie. W populacji wieku 19-65 roku życia oraz osoby starsze najczęściej cierpią na choroby nowotworowe, choroby układu krążenia (nadciśnienie tętnicze), cukrzyca, zwyrodnienia stawów i kręgosłupa. Powodem takiego stanu zdrowotności są najprawdopodobniej zaniedbania społeczne, niska świadomość zdrowotna ludzi jak również nieprawidłowe nawyki żywienia.

Opiekę społeczną w gminie i mieście Lubień Kujawski sprawuje Państwowy Dom Dziecka w Lubieniu Kujawskim. Zlokalizowany jest w byłym dworze z końca XVIII w. i otaczającym go zespołem roślinności parkowej o powierzchni 5,1 ha. Obecnie Dom Dziecka dysponuje 42 miejscami. Wykorzystane jest 37 miejsc, a grupa wiekowa wychowanków mieści się w przedziale wiekowym 7 do 21 lat. Opiekę sprawuje 12 wychowawców oraz 3 osoby administracyjnie. Dzieci z Domu Dziecka uczęszczają do Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Lubieniu Kuj.

Ponadto na terenie gminy we wsi Rzezewo znajduje się Dom Pomocy Społecznej o łącznej powierzchni 3,6 ha. Dom Opieki Społecznej funkcjonuje od 1992 r., dysponuje 30 miejscami, które wykorzystane są w 100%. Opiekę nad podopiecznymi sprawuje 20 osób w tym: pielęgniarki, dietetyk, salowe, kadrowa.

3.2. Edukacja, kultura, sport

Na obszarze miasta i gminy Lubień Kujawski oświatę sprawują wyłącznie Szkoły Podstawowe i Gimnazjum. Zlokalizowane są w miejscowościach:

- **Lubień Kujawski** – gdzie mieści się Zespół Placówek Oświatowych, tj.:
 - Szkoła Podstawowa 6 klasowa z 337 nauczycielami i 30 nauczycielami pracującymi w pełnym wymiarze godzin,
 - Gimnazjum z 71 nauczycielami,
 - Przedszkole Samorządowe z 24 dziećmi.

Zespół Szkół oprócz sal lekcyjnych wyposażony jest w dwie sale gimnastyczne, jedna z nich posiada gabaryty pełnowymiarowe. Na zewnątrz znajduje się boisko przyszkolne oraz utwardzony plac do gier. Dodatkowe wyposażenie boiska to plac do nauki jazdy rowerowej.

- **Bilno** – Szkoła Podstawowa 6 klasowa z 54 uczniami i 7 nauczycielami, pracującymi w pełnym wymiarze godzin.
- **Gole** – Szkoła Podstawowa 6 klasowa z 97 uczniami i 9 nauczycielami pracującymi w pełnym wymiarze godzin oraz oddział zamiejscowy Gimnazjum z 28 uczniami i 8 nauczycielami o niepełnym wymiarze godzin.
- **Kanibród** – Szkoła Podstawowa 6 klasowa z liczbą uczni 118 i 9 nauczycielami pracującymi w pełnym wymiarze godzin. W szkole mieści się zamiejscowy oddział Gimnazjum z 17 nauczycielami i 7 nauczycielami pracującymi w niepełnym wymiarze godzin.
- **Klóbka** – Szkoła Podstawowa 6 klasowa ze 112 uczniami i 9 nauczycielami pracującymi w pełnym wymiarze godzin. Ponadto w Szkole znajduje się zamiejscowy oddział Gimnazjum z 25 uczniami i 5 nauczycielami o niepełnym wymiarze godzin.
- **Nowa Wieś** – Szkoła Podstawowa 6 klasowa z 46 uczniami i 6 nauczycielami pracującymi w pełnym wymiarze godzin.

Kadra pedagogiczna legitymuje się wykształceniem magisterskim w 58,9% ogółu nauczycieli a 26 osób uzupełnia kwalifikacje na studiach uniwersyteckich i podyplomowych oraz licencjackich. Poziom wykształcenia kadry można zatem ocenić jako dobry.

Generalnie można ocenić, że miasto i gmina Lubień Kujawski posiada dobrze rozwiniętą bazę edukacyjną, zabezpieczającą w pełni potrzeby szkolnictwa podstawowego i gimnazjum.

Inne placówki kulturalne to świetlice Ochotniczych Straży Pożarnych w miejscowościach: Bilno, Krzewie, Modlibórz oraz biblioteki.

Czytelnictwo na obszarze miasta i gminy Lubień Kujawski obsługiwane jest przez:

- Bibliotekę Publiczną w Lubieniu Kuj. oraz 4 punkty filialne w miejscowościach:
 - **Klóbka** – punkt filialny działający w wydzielonym pomieszczeniu znajdującym się w budynku mieszkalnym. Punkt dysponuje księgozbiorem liczącym 10.068 woluminów. Z księgozbioru korzysta około 300 osób.
 - **Gole** – Punkt zlokalizowany jest w Szkole Podstawowej. Księgozbiór 8.078 woluminów i skupia około 200 czytelników. Wyposażenie to około 2.200 woluminów.
 - **Bilno** – punkt biblioteczny znajduje się w Szkole Podstawowej. Biblioteka dysponuje księgozbiorem liczącym 4.637 woluminów, z których korzysta 75 czytelników.

- **Rutkowice** – biblioteka znajduje się w Szkole Podstawowej. Zgromadzony księgozbiór liczy 5.222 woluminy, a korzysta z niego 54 czytelników.

Biblioteka Publiczna miasta i gminy Lubień Kujawski wraz z 4 filiami dysponuje księgozbiorem 49.364 woluminów, ma 1.427 czytelników (dane na koniec 1999 r.).

Dużą rangę o znaczeniu ponadgminnym, przedstawiający była kulturę ludności Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej pełni Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej – Park Etnograficzny w Kłóbce. Skansen obejmujący powierzchnię około 7 ha jest własnością Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku.

Na terenie miasta i gminy działa 7 organizacji pozarządowych. Są to:

- ❑ Pracowniczy Ogród Działkowy „Sasanka” w Lubieniu
- ❑ Ochotnicze Straże Pożarne
- ❑ Koło ZBOWiD
- ❑ ZHP
- ❑ Związek Hodowców Gołębi Poczтовых
- ❑ Koło Łowieckie „Sarna” w Kłóbce
- ❑ Koło Łowieckie „Kuropatwa” w Lubieniu

Zaplecze sportowo – rekreacyjne na terenie miasta i gminy Lubień Kujawski stanowią tylko boiska sportowe i sale gimnastyczne będące elementami obiektów szkolnictwa podstawowego i gimnazjum.

Znajdują się w miejscowościach:

- ❑ miasto Lubień Kuj. - sala gimnastyczna pełnowymiarowa i boisko trawiaste
- ❑ Bilno - sala gimnastyczna niepełnowymiarowa i boisko trawiaste
- ❑ Gole - sala gimnastyczna niepełnowymiarowa i boisko trawiaste
- ❑ Rutkowice - - sala gimnastyczna zastępcza i boisko trawiaste
- ❑ Nowa Wieś – - sala gimnastyczna niepełnowymiarowa i boisko trawiaste
- ❑ Kłóbka - boisko trawiaste
- ❑ Kanibród - boisko trawiaste

Przy Szkole Podstawowej w Lubieniu działa Uczniowski Klub Sportowy „Lubienianka”, gdzie istnieją następujące sekcje sportowe: Koszykówka, piłka ręczna, piłka nożna, siatkówka a także sekcja pływacka i aerobik.

3.3. Turystyka, rekreacja, wypoczynek

Miasto i gmina Lubień Kujawski posiada obszary o dużych walorach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych, które predysponują miasto i gminę do rozwoju

pewnych form wypoczynku i rekreacji. Mimo niewielkich powierzchni leśnych (5% ogólnej powierzchni) oraz sieci widnej (1,3% ogólnej powierzchni). Najważniejsze z nich:

□ **walory krajoznawcze i kulturowe (turystyka krajoznawcza)**

- skansen w Kłóbce (znaczenie ponadgminne) przedstawiający byłą kulturę ludności Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej,
- obiekty zabytkowe (kościół parafialny murowany z 1884-86 r. w Lubieniu Kujawskim, brama cmentarna lata 30 XX w., dwór murowany z parkiem koniec XVIII w. – Dom Dziecka, gorzelnia, domy drewniane: ul. Przejazd 1, Pl. Wolności 6, ul. Wojska Polskiego 15 z I poł. XIX w.),

□ **ośrodek wypoczynku świątecznego**

- ta forma wypoczynku ma tzw. masowy charakter szczególnie w okresie letnim. Jest nim Jezioro Lubieńskie z niewielkim kompleksem leśnym od północy i od południowego zachodu. Plaża z barem „Oaza”.

Baza noclegowa jest niewielka i zlokalizowana w mieście. Jest to 20 miejsc noclegowych. Na terenie gminy bazy noclegowej nie ma. Nie funkcjonują także gospodarstwa agroturystyczne.

4. GOSPODARKA

Pod względem gospodarczym charakterystyczną cechą miasta i gminy jest działalność rolnicza oraz indywidualna działalność gospodarza.

Na obszarze gminy i miasta Lubień Kujawski danych systemu REGON w 1998 r. zarejestrowanych było 297 podmiotów gospodarczych, w tym 142 na terenie miasta Lubień Kujawski i 155 na obszarach wiejskich gminy.

Z ogólnej liczby podmiotów gospodarczych miasta i gminy aż 257 podmiotów gospodarczych zarejestrowanych było przez osoby fizyczne. W tym 121 na terenie miasta i 136 na obszarach wiejskich gminy.

Większe zakłady produkcyjno-usługowe to:

- **Gorzelnia** – przejęta przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa i włączona do Spółki z o.o. Ośrodka Hodowli Zwierząt w Chodczku gm. Chodecz. Produkcja spirytusu z żyta. Zatrudnionych jest 15 osób.
- **Piekarnia** – własność GS „Sch”. Zatrudnionych jest 10 osób w systemie dwuzmianowym.

Zakłady produkcyjne na terenie gminy Lubień Kujawski:

- ❑ **Zakład Rolny Kamienna.** Przejęty przez specjalistyczny Ośrodek Hodowli Zwierząt Zarodowych w Chodeczku gm. Chodecz. Hodowla bydła mlecznego. Zatrudnionych jest 21 osób.
- ❑ **Zakład Rolny Siemiony** przejęty przez specjalistyczny Ośrodek Hodowli Zwierząt Zarodowych w Chodeczku gm. Chodecz. Zajmuje się odchowem cieląt – opasów do wagi rzeźnej powyżej 500 kg. Zatrudnione są 3 osoby.
- ❑ **Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe „Bisel”** Włocławek ul. Grodzka 38 w miejscowości Narty. Produkcja krążnika stalowego, gumowego do taśmociągów górniczych. Zatrudnienie – 12 osób.
- ❑ **Zakład Produkcyjno-Handlowy „AR-BUD”** w Gagowych. Własność Rojkowski Andrzej. Zatrudnienie – 3 osoby.

Liczba pracujących w gospodarce narodowej poza rolnictwem indywidualnym sukcesywnie spada. Świadczy to o mało korzystnej tendencji w gospodarce polegającej na stałym zmniejszaniu się miejsc pracy w tym sektorze.

Największymi zakładami na terenie miasta i gminy Lubień Kujawski są jednostki sektora publicznego (Urząd Miasta i Gminy, Oświata, itp.).

Wiodącą funkcją gminy jest rolnictwo. Pod względem gospodarki rolnej w porównaniu z innymi gminami powiatu ziemskiego włocławskiego Lubień Kujawski posiada gleby o wysokiej wartości rolniczej. Użytki rolne w gminie stanowią 87% ogółu powierzchni. Grunty orne klas I-IVb stanowią 71,5% (9.382 ha). Koncentracja ich występuje we wschodniej i północnej części miasta i gminy. Wartość rolniczej produkcji towarowej gmina i miasto Lubień Kujawski na tle gmin powiatu włocławskiego wg danych Spisu Rolnego 1996 r. przedstawia się następująco:

❑ towarowa produkcja rolnicza ogółem	11.766 tys. zł
❑ na 1 pełnozatrudnionego	4.791 zł (pow. 5.823,8 zł)
❑ na 1 ha użytków rolnych	1.093 zł (pow. 1.261,0 zł)
❑ na 1 gospodarstwo	11.592 zł (pow. 12.018 zł)

Jak wynika z powyższego gmina Lubień Kuj. osiąga niższe efekty z produkcji rolnej niż pozostałe gminy powiatu włocławskiego ziemskiego. Natomiast w grupie gmin miejsko-wiejskich powiatu miasto-gmina Lubień Kujawski kwalifikuje się na miejscach 4; 3; 3; 3 wg powyżej zastosowanej kolejności prezentowanych wskaźników.

W strukturze władania ziemią w mieście i gminie Lubień Kujawski przeważa sektor prywatny. W jego zasobie znajduje się 82,7% powierzchni ogólnej. Udział sektorów w użytkowaniu ziemi przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8 Użytkowanie ziemi wg własności

Lp.	Sektor	Powierzchnia w ha	% udział
1.	Prywatny	12.473	82,7
2.	Publiczny	2.612	17,3
	w tym własność:		
	– Skarb Państwa w zasobie AWRSP	1.099	7,3
	– Skarb Państwa pod Zarządem Dyrekcji Lasów Państwowych	520	3,4
	– Komunalna	300	2,0
	– Kościelna	11	0,1
	Ogółem miasto i gmina	15.085	100,0

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Lubień Kujawski 1999 r.

Produkcją rolniczą na obszarze miasta i gminy zajmują się 1.484 gospodarstwa indywidualne. Średnia wielkość indywidualnego gospodarstwa rolnego wynosi 8,4 ha powierzchni ogólnej.

Najwyższą średnią wielkość indywidualnego gospodarstwa rolnego w powierzchni ogólnej posiada Świerna 11,6 ha, a najmniejszą sołectwo Wiktorowo 4,7 ha i miasto Lubień Kujawski 2,1 ha.

Miasto i gmina posiada grunty i obiekty komunalne przeznaczone do sprzedaży lub zagospodarowania gospodarczego. Potencjalni inwestorzy zainteresowani uruchomieniem nowej działalności gospodarczej, a co za tym idzie utworzeniem nowych miejsc pracy mogą liczyć na ulgi i preferencje podatkowe i inne.

5. SYTUACJA FINANSOWA MIASTA I GMINY.

Finanse gminy są jednym z najważniejszych czynników mających wpływ na tempo rozwoju oraz poziom życia mieszkańców, gdyż od ich wysokości zależy jakość wykonywanych przez władze zadań w zakresie zabezpieczenia podstawowych potrzeb społeczności lokalnej. Sytuacja finansowa odzwierciedla efektywność zarządzania gminą oraz wpływ prowadzonej przez jej władze polityki na wzrost zasobności mieszkańców.

Polityka ta jest uwarunkowana zarówno stanem infrastruktury społecznej i technicznej czyli posiadanymi zasobami jak również trafnością wyborów co do kierunków rozwoju gminy.

Struktura dochodów i wydatków budżetowych, ich zmiana w czasie związana z dynamiką wzrostu determinują szybkość procesów inwestycyjnych i przeobrażeń społeczno-gospodarczych oraz świadczą o przyjętych priorytetach w rozwoju gminy. Wyznaczanie kierunków rozwoju i celów strategicznych musi zatem być ściśle związane z gospodarką finansową, gdyż od tych powiązań zależy realność zrealizowania przyjętej strategii rozwoju.

Analizę budżetu miasta i gminy Lubień Kujawski przeprowadzono w oparciu o dane z lat 1995-2000.

W zakresie wydatków budżetowych w badanym okresie wystąpiło duże zróżnicowanie w wydatkach na gospodarkę komunalną, rolnictwo i utrzymanie dróg. Największą pozycję wydatków budżetu stanowi dział oświata i wychowanie (48,27% do wydatków łącznie) oraz opieka społeczna (10,93%). Wydatki gminy na administrację samorządową, w okresie pięciu ostatnich lat, wahają się w granicach od 11 do 14%. W strukturze wydatków wg rodzajów aż 50,7% to wydatki na wynagrodzenia, które rosną sukcesywnie od 1995 roku z poziomu 30%. Jednocześnie można zaobserwować spadek wydatków bieżących z poziomu 27,9% w 1995 roku do poziomu zaledwie 17% w roku 2000. Nie świadczy to jednak o zmniejszonych potrzebach poszczególnych dziedzin społecznych finansowanych przez samorząd, a jedynie o kierunkach rozdysponowywania środków finansowych.

W zakresie wydatków inwestycyjnych występują zmienne tendencje wartościowe i wahają się od 27% w 1995 i 1996 roku do zaledwie 17% w roku 1998, kiedy to udział procentowy był najniższy w badanym okresie. Obecnie wydatki inwestycyjne utrzymane są na poziomie 20% do wydatków ogółem co jest zjawiskiem pozytywnym.

Na powyższą sytuację wpływ mają dochody własne gminy, które w badanym okresie wykazują tendencję spadkową. W 2000 roku w dochodach gminy ogółem stanowią tylko 8,76 %, co jest najniższą wielkością w ostatnich pięciu latach. Spada również udział gminy we wpływach z podatku od osób prawnych i fizycznych. Z poziomu 16,29% w 1995 roku do zaledwie 9,16% w 2000 roku. Przyczyną tego są na pewno niekorzystne tendencje w gospodarce, które skutkują zmniejszeniem się liczby podmiotów gospodarczych oraz poziomem zysków firm istniejących, a także malejącymi dochodami osób fizycznych.

Wzrost dochodów odnotowano jedynie w subwencjach oświatowej i ogólnej, jednakże subwencje jako czynnik niezależny od gminy nie może być traktowany jako miernik jej aktywności.

Zasobność gminy mierzona wielkością dochodów ogółem na 1 mieszkańca plasuje miasto i gminę Lubień Kujawski na ostatnim miejscu wśród 5 gmin miesko-wiejskich powiatu włocławskiego, a w zakresie wydatków majątkowych na wysokim 2 miejscu. Taka pozycja, przy sukcesywnym spadku dochodów własnych gminy oraz malejących wydatkach inwestycyjnych świadczy o racjonalnej polityce finansowej władz gminnych.

Analiza dochodów i wydatków gminy wskazuje, że niezbędne jest zwiększenie dochodów własnych gminy oraz udziału we wpływach z podatku dochodowego. Możliwe to będzie tylko poprzez wpływy np. ze sprzedaży mienia komunalnego przeznaczonego pod działalność gospodarczą czy też dzierżawy wieczystej oraz stworzenia warunków do powstawania nowych miejsc pracy, małych podmiotów gospodarczych, gospodarstw agroturystycznych.

Ważnym instrumentem do pobudzenia aktywności i przyspieszenia wzrostu gospodarczego będzie umiejętność i zdolność władz do pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację zadań nakreślonych w strategii rozwoju miasta i gminy.

6. OPINIE MIESZKAŃCÓW MIASTA I GMINY LUBIEŃ KUJAWSKI W ANKIECIE TEKSTOWEJ.

6.1. Ankieta

Celem **Ankiety** była chęć lepszego poznania opinii mieszkańców miasta i gminy Lubień Kuj. nt. oceny sytuacji społeczno-gospodarczej miasta i gminy, poziomu życia jej mieszkańców oraz zmian w ich otoczeniu, jakie towarzyszą nowemu podziałowi administracyjnemu, czy też działaniom transformacji systemowej. **Ankieta** winna też rozpoznać tzw. bolączki mieszkańców i w możliwie najlepszy sposób pomóc w wydatkowaniu środków gminnych.

Jednocześnie **Ankieta** miała być instrumentem uspołecznienia działań podejmowanych przez samorząd miasta i gminy w celu rozpoznania słuszności ich podejmowania i zgodności z oczekiwaniami społeczności lokalnej. Starano się aby pytania dotyczyły możliwie szerokiego zakresu działalności społeczno-gospodarczej miasta i gminy, a jednocześnie były czytelne i sprecyzowane.

W **Ankiecie** tekstowej poproszono respondentów o odpowiedzi na 10 pytań następującej treści:

1. Czy Pani(a) zdaniem w mieście i gminie Lubień Kuj. żyje się...

2. Czy sytuacja miasta i gminy jest...
3. Czy nastąpiły jakieś zmiany w mieście i gminie po 1990 r.
4. Wymień 3 najważniejsze sprawy, którymi powinny zająć się władze samorządowe
5. Na co przede wszystkim powinny być przeznaczone pieniądze z budżetu miasta i gminy...
6. Jaki kierunek rozwoju miasta i gminy Lubień Kuj. uważa Pani(n) za najlepszy
7. Czy i jak podane niżej czynniki mogą pomóc lub przeszkadzać w rozwoju miasta i gminy...
8. Pytanie dla osób działających – czym się zajmuje, co pomaga, a co przeszkadza w działalności
9. Pytanie dla rodzin: jak respondent ocenia ekonomiczną sytuację rodziny
10. Czy miasto i gmina jest środowiskiem o dobrych perspektywach dla młodzieży

Znaczna część pytań miała charakter tzw. testu wyboru, w trzech pytaniach należało uzupełnić odpowiedzi, a w niektórych proszono także o ich uzasadnienie.

Ponadto należało podać podstawowe dane osobowe respondenta. Część ta, w szczególności opisywała: płeć, wiek, wykształcenie i zawód. **Ankieta** była anonimowa.

Wyniki ankiet

Ludność miasta i gminy Lubień Kuj. wg danych za 1998 r. wynosiła ogółem 8.234 osoby. Dorośli stanowili 6.089 osób, z czego 4.461 osób w wieku 18-60 lat oraz 1.428 osób w wieku powyżej 60 lat.

Zgodnie z zamysłem Autorów wysłano 200 ankiet. Z tego otrzymano 125 wypełnionych, co stanowi 62,5% ankiet wysłanych. Biorąc pod uwagę liczbę ludności dorosłej, można stwierdzić, że Ankietę wypełnił co 49 pełnoletni mieszkaniec miasta i gminy Lubień Kuj.

Pytanie 1

Pytanie dotyczyło oceny poziomu życia mieszkańców **w mieście i gminie Lubień Kujawski** w porównaniu z innymi gminami.

Jak wynika z odpowiedzi respondentów, większość (61,9%) mieszkańców miasta i gminy Lubień Kuj. twierdzi, iż w ich mieście i gminie żyje się gorzej niż w innych gminach. Ponad 1/3 mieszkańców miasta i gminy Lubień Kuj.(31,7%) twierdzi że tak samo, natomiast zaledwie 4 % mieszkańców miasta i gminy Lubień Kuj. twierdzi, że żyje się lepiej. W grupie osób ankietowanych 3 nie zaznaczyły odpowiedzi na to pytanie.

Pytanie 2

Mieszkańcy miasta i gminy ocenili sytuację samej **miasto- gminy**.

Sytuacja miasta i gminy Lubień Kuj. wg połowy jej liczby mieszkańców oceniana jest jako średnia, dobra i bardzo dobra. W taki sposób łącznie odpowiedziało 50% mieszkańców. W uzasadnieniu pozytywnej sytuacji miasta i gminy podawane są najczęściej: wykonywane media infrastruktury technicznej, tj. telefonizacja, wodociągowanie wsi itp. Znaczna część mieszkańców miasta i gminy wypowiedziała się o złym stanie miasta i gminy. Na ogólną liczbę ankietowanych, aż 37,3% respondentów oceniło stan miasta i gminy jako zły, a 8,7% jako bardzo zły. W grupie osób ankietowanych 4% respondentów nie udzieliło odpowiedzi. W uzasadnieniu złej i bardzo złej sytuacji w mieście i gminie Lubień Kuj. podawane są najczęściej odpowiedzi: złe gospodarowanie, małe zaangażowanie władz miasta i gminy w pozyskiwanie środków, gmina nie rozwija się ani gospodarczo, ani kulturowo, brak szkoleń i kursów dla bezrobotnych itp.

Pytanie 3

Respondenci oceniali **zmiany w gminie po 1990 roku**.

Niezwykle klarownie opisuje to poniższa ilustracja. Jak wynika z rysunku 51,6% mieszkańców miasta i gminy Lubień Kuj. nie dostrzega zaistniałych zmian. Uzasadnia to brakiem perspektyw rozwoju oraz słabą realizacją inwestycji – nic się nie dzieje. W następnej grupie 34,9% mieszkańców miasta i gminy zauważa zmiany. Przypadają one głównie na: budowę i remont dróg, telefonizację oraz wodociągi. Pozostała grupa ankietowanych, tj. około 10% uważa, że nie nastąpiły zmiany w gminie. Uzasadnia to złym wydatkowaniem budżetu gminy oraz nieumiejętnym gospodarowaniem dobrami gminy. Pytanie to, było jedynym w całej Ankiecie, do którego ustosunkowali się wszyscy respondenci.

Pytanie 4

Mieszkańcy mieli za zadanie wymienić **3 najważniejsze sprawy**, którymi powinny zająć się władze samorządowe.

Spośród kilkudziesięciu przytoczonych różnych kwestii rysują się 4 zasadnicze grupy:

- **W pierwszej grupie** znalazła się najważniejsza sprawa – **bezrobocie**. Tak stwierdziło 35% wszystkich respondentów (ponad 45 osób, które odpowiedziało na to pytanie). To

bardzo dużo zważywszy, iż dodatkowo podali respondenci zadanie z tego zakresu mimo, iż ankieta tego nie przewidywała (wskazań). Niektóre zadania z tego zakresu to:

- zwalczanie bezrobocia, tworzenie nowych miejsc pracy, rozwój przemysłu rolno-spożywczego,
- zadbać o zakłady pracy, aby nie były sprzedawane za przysłowiową złotówkę,
- pomoc zakładom z terenu gminy.

□ **Drugą ważną grupę** stanowią: **szkolnictwo i infrastruktura**. Te sprawy wylicza prawie każdy respondent. Szczególną uwagę mieszkańcy gminy zwracają tu na budowę i poprawę nawierzchni **dróg**. Wybrane odpowiedzi to:

- infrastruktura techniczna, a w niej to telefonizacja wsi; budowa sieci wodociągowej; oświetlenie ulic i przystanków autobusowych; uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej,
- rozbudowa i remonty szkół,
- pozostawienie gimnazjum we wsi Kłóbka,
- przywrócenie gimnazjum w miejscowości Kanibród,
- dowóz dzieci do szkoły,
- zapewnić bezpieczeństwo dzieciom w drodze do i ze szkoły w miejsc. Kalkiska,
- organizowanie kursów dla bezrobotnych,
- rozwój szkolnictwa.

□ **Do trzeciej** wyodrębniającej się grupy zadań dla władz samorządowych należą: **pomoc socjalna, rolnictwo, kultura, turystyka i rekreacja, środowisko przyrodnicze, służba zdrowia, promocja miasta i gminy**. Zadania te wymienia około 15% respondentów. Wybrane odpowiedzi to:

- opieka nad ludźmi starszymi, pomoc biednym dzieciom,
- sprawiedliwy podział funduszy socjalnych, słaby kontakt z rodzinami potrzebującymi pomocy finansowej,
- poprawa ochrony zdrowia,
- rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego oraz skupu płodów rolnych - ziemniaków, poprawa warunków życia rolników,
- zagospodarowanie terenu lotniska,
- rozwój sportu i rekreacji,
- ochrona środowiska,

- nowoczesne rolnictwo,
- zalesianie nieużytków,
- poprawa opieki społecznej,
- promocja gminy.

Pytanie 5

Przeznaczenie pieniędzy z budżetu miasta i gminy

Pieniądze z budżetu miasta i gminy Lubień Kuj. proponuje się wydawać głównie na: **oświatę** – taki cel wybrało – 58,4% ankietowanych, **walkę z bezrobociem** podkreśla – 57%, **budowę dróg i ulic** oraz **poprawę nawierzchni dróg** - 57%, budowę **infrastruktury technicznej** - 44,8%, **pomoc społeczną** - 22%. Dalej plasują się: **ochrona zdrowia** - 16%, **budowa mieszkań komunalnych** -12,5%, **poprawę bezpieczeństwa** –11%, **inwestycje turystyczne**–9%, **wspieranie przedsiębiorczości** – 6%, **promocja i reklama** – 5%, **estetyka i czystość** –3,2%, **sport** –3,2%, **remonty domów komunalnych** –1,6% oraz **kultura** - 3%. Brak odpowiedzi (lub odp. nie wzięte pod uwagę) – 2,4%.

Pytanie 6

Najlepszy kierunek rozwoju miasta i gminy.

Odpowiedzi były podzielone. Rozkład odpowiedzi na to pytanie wygląda następująco: */

Postawienie na rozwój i unowocześnienie rolnictwa w gminie; rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego	40,8%
Wolniejszy, ale zrównoważony i chroniący środowisko rozwój wszystkich dziedzin gospodarczych w gminie: przemysłu, rolnictwa, turystyki i usług.	24,8%
Postawienie na intensywny rozwój turystyki i usług turystycznych.	12,0 %
Postawienie na nowe inwestycje przemysłowe i intensywną rozbudowę istniejących przedsiębiorstw przemysłowych oraz związanego z nimi transportu i usług.	9,6%
Inny, jaki? **/	1,6%
Brak odpowiedzi	11,2%

*/ W przypadku podania kilku odpowiedzi uwzględniono pierwszą z nich.

**/ Podano tu cel: rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego.

Pytanie 7

Pytanie mało trafione.

Pytanie 7: **czy i jak wymienione czynniki mogą pomóc lub przeszkodzić w rozwoju miasta i gminy**. Znaczna część respondentów po prostu zaznaczała wybrane odpowiedzi bez wskazania czy są to czynniki prorozwojowe czy raczej bariery rozwoju miasta i gminy. Mimo podanych do tego pytania odpowiedzi do wyboru (8), treść pytania mogła wydać się zbyt zawiła. Po analizie odpowiedzi na to pytanie, wydaje się iż zamiast „**Czy i jak...**” winno ono zaczynać się od słów: „**Które** z wymienionych poniżej...” lub wprost: „**Zaznacz...**” i w obu przypadkach albo zapytać o czynniki mogące pomóc, albo przeszkodzić w rozwoju gminy.

Odpowiedzi na to pytanie udzieliło 68,8% osób. **Najczęściej** wymieniano: przemysł, rolnictwo, prywatne przedsiębiorstwa następnie turystykę, instytucje ponadlokalne i instytucje lokalne. **Najrzadziej** zakreślano odpowiedź: partie polityczne co sugeruje, iż zdaniem respondentów bardziej przeszkadzają niż pomagają w rozwoju miasta i gminy.

Pytanie 8

Pytanie skierowane było **do osób działających** (mało trafione).

Zapytano je w pierw o to **czym się zajmują**, a następnie **co pomaga, a co przeszkadza w działalności**. Niestety liczba odpowiedzi na te pytania była najniższa i stanowiła 94,4% ankiet bez odpowiedzi. Niestety drugą część pytania, która – jak się wydaje – była kwintesencją pkt. 8, podjęło zaledwie 5,6% ogółu Ankietowanych.

Wśród zagadnień, które przeszkadzają w działalności wymieniono m.in.:

- zła polityka rolna,
- niskie ceny płodów rolnych,
- wysokie koszty produkcji,
- brak rynków zbytu pierwotnej produkcji rolnej,
- brak dialogu pomiędzy władzą samorządu a społeczeństwem miasta i gminy.

Pytanie 9

W punkcie tym, zapytano o **ocenę ekonomicznej sytuacji rodziny** Respondenta. Wyniki zobrazowano na poniższym wykresie.

Jak wynika z danych większości mieszkańców miasta i gminy Lubień kuj. żyje się po prostu **średnio** – w ten sposób odpowiedziało 46,4% zapytanych. Pozostała część respondentów zasadniczo dzieli się na osoby o **złej** (36,8%) i **bardzo złej** (11,2%) sytuacji ekonomicznej. Niewielki odsetek (3,2%) osób ocenia swą sytuację jako **dobrą** natomiast nikomu z respondentów nie żyje się bardzo dobrze.

Pytanie 10

Gmina jako dobre środowisko dla młodzieży?

Mało, bo jedynie 22,4%, osób nie udzieliło jakiegokolwiek odpowiedzi na to pytanie. Następnie 65,6% respondentów udzieliła odpowiedzi z których wynika, iż miasto i gmina Lubień Kuj. nie jest dobrym środowiskiem dla młodzieży, natomiast jako przyjazne środowisko – odpowiedziało 12% zapytanych.

Najczęściej używano następujące argumenty przeciw:

- bezrobocie** – przeważająca część głosów
- mała liczba placówek kulturalno-oświatowych i miejsc sprzyjających rozwojowi zainteresowań – głównie wymienia się brak świetlic.
- brak miejsc pracy dla absolwentów szkół średnich i wyższych.
- brak mieszkań

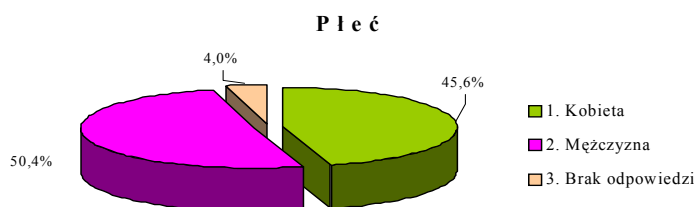
Sporadycznie czytamy także:

- brak Internetu.

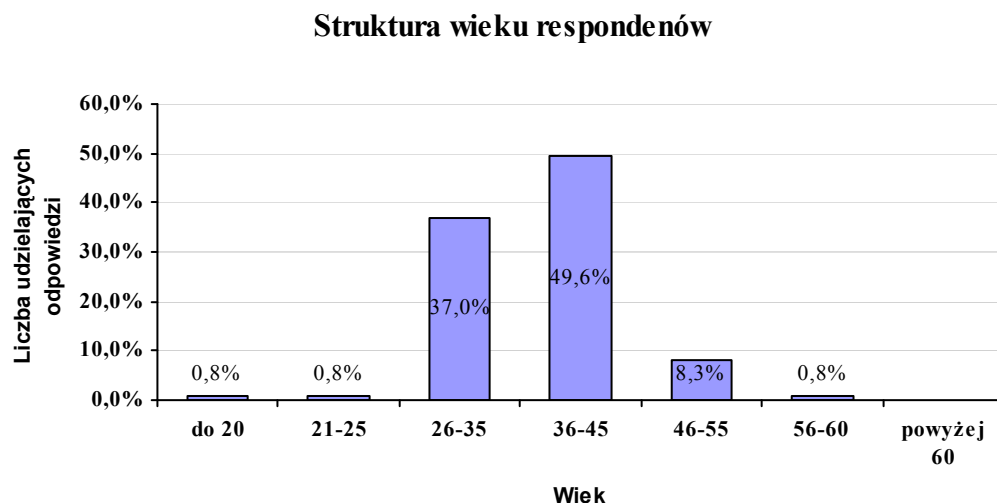
Ocena reprezentatywności społecznej respondentów:

O wiarygodności uzyskanych danych może świadczyć odpowiednio dobrana grupa respondentów – szeroki wachlarz wiekowy, zróżnicowanie w wykształceniu, wielość wykonywanych profesji – słowem, jak się wydaje, możliwie pełen obraz społeczności.

I tak spośród 125 ankietowanych, ponad 50% stanowili mężczyźni, którzy zaznaczyli swą płeć w Ankiecie, natomiast kobiety stanowiły 45,6% ogółu ankietowanych. Na powyższe pytanie nie odpowiedziało 4% respondentów.

Struktura wieku ankietowanych wygląda następująco: spośród 121 osób, które zaznaczyły odpowiedź, najwięcej osób mamy w przedziałach wiekowych 26-35 lat, które stanowią 37% i 36-45 lat, które w ogólnej liczbie udzielających odpowiedzi stanowiły 49,6%. Respondenci są przedstawicielami wszystkich grup dorosłej populacji miasta i gminy, zabrakło jedynie przedstawicieli osób najstarszych, tj. powyżej 60 lat.

Respondenci reprezentują 28 różnych **zawodów**. Największą grupę stanowią: rolnicy (42,4% ogółu ankietowanych, a 43,8 % osób, które odpowiedziały na to pytanie), technicy ekonomiści (1,6% ankietowanych), ekspedienci (4,1%), nauczyciele (0,8%). Wśród Ankietowanych są także kierowcy, mechanicy, murarze, informatycy, fryzjerzy, pielęgniarki, cukiernicy, kucharze, malarze, kolejarze itd. Natomiast 4% Ankietowanych stwierdziło, iż nie posiada **żadnego zawodu**, a **12,8 % nie wymieniło zawodu**.

Jak wynika z wykresu, największą grupę stanowią mieszkańcy z wykształceniem zasadniczym zawodowym 45,4%. Nieco mniej (32,2%) jest osób z wykształceniem średnim oraz podstawowym (14,9%). Natomiast zaledwie 0,8% ankietowanych posiada wykształcenie wyższe. Nie udzieliło odpowiedzi 6,7%.

W Ankiecie zapytano również o to, **od kiedy** respondent mieszka w danej miejscowości. Niniejszy materiał pozwala stwierdzić, iż zdecydowana większość respondentów mieszka od wielu lat w jednej miejscowości, w tym znaczna część w miejscu urodzenia. Fakt ten mówi o dobrej znajomości specyfiki gminy i pozwala wysnuć wniosek o trafności odpowiedzi i sugestii respondentów.

Podsumowanie

Jeśli uznamy z dużym przybliżeniem, że wyniki niniejszej Ankiety, mogą rzutować na obraz miasta i gminy Lubień Kuj. oraz jej mieszkańców to możemy powiedzieć iż: **statystyczny mieszkaniec miasta i gminy Lubień Kuj.** to: mężczyzna wieku średnim – 26-45 lat, z zawodu rolnik, wykształcenie zasadnicze zawodowe i średnie. Jego zdaniem:

- ❑ ekonomiczna sytuacja rodziny oceniana jest jako średnia,
- ❑ w mieście i gminie Lubień Kuj. żyje się gorzej niż w innych gminach, a sytuacja gminy jest średnia. Zmiany po 1990 r. są wyraźnie widoczne – w postaci budowy i modernizacji dróg, telefonizacji, a także budowy wodociągów,
- ❑ pierwszoplanowym zadaniem dla władz samorządowych jest walka z bezrobociem, a następnym – szkolnictwo,
- ❑ pieniądze z budżetu gminy przeznaczyłaby głównie na oświatę (szkolnictwo), zwalczanie bezrobocia i ochronę zdrowia,
- ❑ opowiada się za postawieniem na rozwój i unowocześnianie rolnictwa w gminie; rozwój przetwórstwa rolno -spożywczego oraz wolniejszym, ale zrównoważonym i chroniącym środowisko rozwojem wszystkich dziedzin gospodarczych w gminie: przemysłu, rolnictwa, turystyki i usług,
- ❑ istotne czynniki promujące lub hamujące rozwój miasta i gminy to: rolnictwo, przemysł, prywatni przedsiębiorcy, turystyka, instytucje ponadlokalne, instytucje lokalne,
- ❑ zdecydowanie nie widzi perspektyw dla młodzieży na terenie miasta i swojej gminy; pierwszoplanowa bariera to bezrobocie, brak miejsc pracy itp.

7. OPIS STOSOWANEJ METODY

7.1. Informacje wstępne

Długookresowe planowanie strategiczne jest podstawą formułowania długofalowych celów rozwoju. Jednocześnie stanowi główny element lokalnej strategii, jako instrumentu rozwoju społeczno-gospodarczego. Istotą metody planowania strategicznego jest ukierunkowanie wizji rozwoju na cele i kierunki wynikające z oczekiwań społeczeństwa miasta i gminy. Cechą planowania strategicznego jest wariantowy zapis ustaleń, uzależniony od hierarchii celów rozwoju. Punktem wyjścia do formułowania strategii jest diagnoza prospektywna czyli ocena stanu istniejącego i ustalenie kluczowych problemów rozwoju.

Kolejne elementy strategii to:

- ❑ wyznaczenie pola możliwego działania określonego poprzez identyfikację szans i zagrożeń rozwoju,
- ❑ wskazanie wariantowych kierunków działania uzależnionych od przyjętych priorytetów wyrażonych w celach strategicznych,
- ❑ określenie zakresu instytucjonalnej i społecznej odpowiedzialności regulowanej systemem prawnym i organizacyjnym.

7.2. Lokalni liderzy.

Kluczowy udział w wyznaczaniu celów strategicznych oraz zadań realizacyjnych miała specjalnie powołana Społeczna Komisja, w której skład weszli przedstawiciele wszystkich miejscowych środowisk – lokalni liderzy społeczni. Lista osób, które brały udział w pracach nad powstaniem opracowania:

7.3. Główne etapy planowania

- 1) Analiza SWOT – określenie mocnych i słabych stron miasta i gminy oraz szans i zagrożeń wpływających z otoczenia.
- 2) Analiza problemów:
 - analizuje się przyczyny i skutki problemów;
 - ustala się problem kluczowy.
- 3) Analiza celów – ustalenie celów strategicznych oraz operacyjnych;
- 4) Harmonogram działań – przygotowanie zestawu zadań z określeniem terminów, budżetu, możliwych źródeł finansowania i odpowiedzialnych za realizację.

8. ANALIZA S W O T

8.1. Mocne i słabe strony

Lp.	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1.	Walory przyrodnicze, turystyczne i kulturowe (jezioro Lubieńskie oraz skansen w Kłóbce).	Brak przemysłu rolno – spożywczego.
2.	Dobrze rozwinięta komunikacja drogowa i kolejowa .	Niezadawalający stan nawierzchni dróg gminnych.
3.	Dobrze rozwinięta sieć telekomunikacyjna.	Niski poziom dochodów rolników.
4.	Duże rezerwy terenów rozwojowych na obszarze miasta i gminy.	Niski poziom wykształcenia mieszkańców gminy.
5.	Duża sieć szkół podstawowych.	Wysoka stopa bezrobocia.
6.	Korzystna struktura obszarowa gospodarstw indywidualnych.	Brak kanalizacji na obszarach wiejskich.
7.	Niskie skażenie środowiska.	Słabe zwodociągowanie terenów wiejskich.
8.		Duża migracja, szczególnie osób młodych i wykształconych.
9.		Brak gospodarstw agroturystycznych.
10.		Zły stan czystości jeziora Lubieńskiego.
11.		Brak infrastruktury w terenach turystycznych
12.		Brak promocji gminy, w tym szczególnie terenów wokół skansenu w Kłóbce.
13.		Brak miejsc pracy.
14.		Duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych.

8.2. Szanse i zagrożenia

Lp.	SZANSE	ZAGROŻENIA
1.	Projektowany przebieg autostrady A-1.	Brak rynków zbytu pierwotnej produkcji.
2.	Rozwój turystyki i agroturystyki.	Niedobór wody dla produkcji rolnej.
3.	Wykorzystanie zasobów kopalin do eksploatacji (sól kamienna, węgiel brunatny).	Wzrost bezrobocia.
4.	Rozwój przemysłu rolno-spożywczego.	Brak zainteresowania inwestorów z zewnątrz.
5.	Zagospodarowanie wolnego terenu po lotnisku na terenie miasta Lubień Kuj. (pod inwestycje strategiczne).	Brak przyływu kapitału.
6.	Podniesienie poziomu wykształcenia.	Brak polityki rolnej państwa.
7.	Rozwój małej przedsiębiorczości.	Niestabilna polityka finansowa państwa.
8.	Pozyskiwanie środków pomocowych.	Słabe dochody z rolnictwa.
9.	Produkcja zdrowej żywności.	Pogarszający się stan bezpieczeństwa.
10.	Promocja miasta i gminy.	Wzrost przestępczości i alkoholizmu.

9. ANALIZA PROBLEMÓW ROZWOJU

Podstawę do sformułowania głównych problemów oraz celów rozwoju miasta i gminy stanowiły opinie i wnioski zgłaszane podczas spotkań konsultacyjnych z członkami Społecznej Komisji.

CEL: Zidentyfikowanie głównych barier rozwoju i uporządkowanie ich w związku przyczynowo-skutkowe.

Problemy rozwoju rozpatrywane są w trzech kategoriach strategicznych:

- zaspokojenia podstawowych potrzeb;
- niezawodności funkcjonowania systemów;
- otwarcia na przyszłość.

Główne problemy zidentyfikowane przez Społeczną Komisję to:

1. Niska efektywność pierwotnej produkcji rolnej

Na obszarze miasta i gminy Lubień Kuj. pomimo występowania korzystnych warunków glebowych do produkcji rolnej, występują czynniki niekorzystne mające wpływ na produkcję rolną. Przede wszystkim to występujący niedobór wody opadowej dla produkcji roślinnej w okresie wegetacji roślin, słaba kondycja ekonomiczna indywidualnych gospodarstw rolnych, która powoduje zmniejszenie nakładów na ochronę roślin oraz odnowę w kwalifikowany materiał siewny, a także hamuje modernizację i przebudowę gospodarstw. Wszystko to ma wpływ na jakość pierwotnej produkcji towarowej, a w konsekwencji na cenę zbytu produktów w postaci nieprzetworzonej.

2. Niskie dochody w rolnictwie

Jakość pierwotnej produkcji rolnej, trudności ze zbytem jej produktów, a także brak przemysłu rolno-spożywczego, zarówno w zakresie przetwórstwa jak i przechowalnictwa oraz rozdrobnienie gospodarstw rolnych powodują, że osiągnięte dochody z tego źródła przychodów są niewystarczające dla zabezpieczenia potrzeb bytowych rolników. Stanowi to również główną barierę w rozwoju i unowocześnianiu indywidualnych gospodarstw rolnych.

3. Niski poziom wykształcenia mieszkańców

Tylko 1,1 % ogółu ludności gminy legitymuje się wykształceniem wyższym, a ponad 50% posiada zaledwie wykształcenie podstawowe. Zjawisko to jest szczególnie widoczne wśród mieszkańców wsi. Niski poziom wykształcenia ludności w sektorze rolniczym jest podstawową barierą restrukturyzacji gospodarczej wsi i rozwoju w działalności poza rolniczej. Brak kwalifikacji zawodowych uniemożliwia podjęcie jakiejkolwiek pracy w działach pozarolniczych. Skazuje to w konsekwencji mieszkańców miasta i gminy na egzystencję w bardzo złych warunkach ekonomicznych. W gminie brakuje oferty szkoleniowej dla ludności dorosłej w zakresie podnoszenia kwalifikacji bądź przekwalifikowania. Barierą w podnoszeniu poziomu wykształcenia mieszkańców jest też niski poziom dochodów rodzin powodujący brak środków finansowych przeznaczanych na edukację młodzieży i ludzi dorosłych.

4. Nieuregulowana gospodarka ściekowa na obszarach wiejskich

Stopień skanalizowania miasta i gminy Lubień Kuj. odznacza się śladowym wskaźnikiem. Na obszarach wiejskich długość sieci kanalizacyjnej wg danych statystycznych wynosi zaledwie 0,5 km. A na terenie miasta Lubień Kuj. 5,0 km. Istniejący sposób pozbywania się ścieków to odprowadzanie ich bezpośrednio do gruntu lub gromadzenie w zbiornikach i wywożenie do punktu zlewnego zlokalizowanego przy oczyszczalni ścieków. Taki sposób utylizacji odpadów płynnych nie zapewnia prawidłowej ochrony wód podziemnych i powierzchniowych oraz właściwych warunków sanitarnych otoczenia. Może to doprowadzić w krótkim czasie do pogorszenia się jakości środowiska przyrodniczego. Szczególnie dotyczy to terenów rozwojowych o różnych funkcjach, a w tym zwłaszcza proponowanych na cele rekreacji i wypoczynku.

5. Niedobór wody opadowej dla produkcji rolnej

Teren **gminy** Lubień Kuj. położony jest w obszarze Kujaw, który charakteryzuje się niedoborem wody opadowej dla produkcji rolnej. W okresie wegetacji roślin poziom niedoboru wody wynosi ok. 150 mm, co powoduje obniżenie plonów, a także jakości pierwotnej produkcji roślinnej. Pilnym zatem zadaniem dla władz winno być uregulowanie stosunków wodnych poprzez tworzenie zbiorników retencyjnych, które w okresach suchych zapewnią zasilanie gleb w wodę.

6. Wysoki poziom bezrobocia

Zmniejszanie się ilości miejsc pracy na terenie miasta i gminy powodują stały wzrost bezrobotnych. Najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowią ludzie młodzi, a ze względu na prognozy demograficzne zakładające wzrost liczby ludności w wieku produkcyjnym można spodziewać się gwałtownego wzrostu bezrobocia. W związku z tym zwiększać się będzie popyt na miejsca pracy, a w przypadku ich braku następować będzie duża migracja ludzi młodych i wykształconych. To pogłębiło problem niskiego poziomu wykształcenia mieszkańców. Brak funduszy samorządowych jak i niewielkie zasoby finansowe społeczeństwa uniemożliwia podjęcie edukacji w zakresie przekwalifikowania zawodowego. Spotęguje to występujące już ubóstwo życia mieszkańców miasta i gminy.

7. Niekontrolowany ruch turystyczny

Bogactwo i różnorodność walorów przyrodniczych zarówno miasta i gminy jak i regionu stanowią korzystne warunki do rozwoju turystyki krajoznawczej i pobytowej. Chłonność turystyczna w mieście i gminie Lubień Kuj. nie jest w pełni wykorzystana.

Zwiększenie ruchu turystycznego uwarunkowane będzie stworzeniem odpowiedniej infrastruktury turystycznej. Szczególnie należy zadbać o prawidłową gospodarkę ściekową, odpadami stałymi, budowę parkingów rozwój usług, bazy hotelowo - gastronomicznej. Pilnym zadaniem jest także poprawa stanu czystości - Jeziora Lubieńskiego. Również miasto i gmina posiada dobre warunki do tworzenia gospodarstw agroturystycznych, które mogą stać się czynnikiem aktywizującym społeczność gminy.

8. Brak rynków zbytu dla pierwotnej produkcji rolnej

Trudna sytuacja w zakresie zbytu surowców rolniczych dotyczy przede wszystkim zbóż, ziemniaków i żywca. Dominacja pierwotnej produkcji rolnej oraz brak lokalnego przemysłu rolno-spożywczego skutecznie hamuje rozwój kierunków nowoczesnej produkcji rolnej. Pomocą w tym zakresie może być tworzenie grup producenckich rolników w celu organizowania wspólnej produkcji, a następnie jej sprzedaży na rynkach hurtowych lub w zakładach przetwórczych. Również celowa byłaby zmiana profilu produkcji rolnej z monofunkcyjnej na wielokierunkową pod kątem występującego zapotrzebowania na dany surowiec zarówno na rynku regionalnym, krajowym, a także Unii Europejskiej.

9. Wzrost występowania zjawisk patologii społecznych.

Ubożenie społeczeństwa, szerzące się bezrobocie oraz brak motywacji do pozytywnego działania, powoduje wzrost spożycia alkoholu, a także pogarsza stopień bezpieczeństwa publicznego. Powoduje to wzrost przestępczości w zakresie nasilających się kradzieży, rozbojów i napadów. Szczególnie ważnym zadaniem dla władz samorządowych będzie odpowiednie zorganizowanie i zagospodarowanie czasu wolnego młodzieży, gdyż to ona jest najbardziej podatna na demoralizację i złe wpływy otoczenia.

10. Mała aktywność i przedsiębiorczość społeczna

Wynika ona głównie z mentalności ludności wiejskiej oraz braku elastyczności i podatności mieszkańców na przekształcenia rynkowe i zmiany w gospodarce. Jedną z głównych przyczyn tego stanu rzeczy jest na pewno niski poziom wykształcenia mieszkańców oraz szeroko rozumiane uwarunkowania socjologiczne.

11. Brak perspektyw dla młodzieży z wyższym wykształceniem

Zatrzymanie ludzi młodych i wykształconych na terenie miasta i gminy będzie możliwe tylko w przypadku stworzenia odpowiednich warunków życia w mieście i gminie oraz zapewnienie miejsc pracy.

12. Brak korzystnych warunków kredytowania rolnictwa

Możliwość zaciągania kredytów przez ludność rolniczą na korzystnych warunkach zależna jest od polityki państwa w tym zakresie. Obecnie w ramach programu aktywizacji obszarów wiejskich istnieje możliwość uzyskiwania różnego rodzaju pomocy finansowej przez rolników decydujących się na pozarolniczą działalność gospodarczą. Niezbędne jest jednak ze strony władz samorządu gminy, przeprowadzenie szerokiej akcji informacyjnej i doradczej.

Zidentyfikowane główne problemy rozwoju wskazują główne, że kluczowym problemem dla Miasta i Gminy Lubień Kuj. jest **niski poziom rozwoju gospodarczego, szczególnie produkcji rolnej.**

Natomiast problemy można zdefiniować następująco:

- ❑ brak przemysłu i przetwórstwa rolno - spożywczego,
- ❑ mała aktywność i przedsiębiorczość społeczna,
- ❑ słabe wykorzystanie walorów przyrodniczo – krajobrazowych i kulturowych,
- ❑ niski poziom wykształcenia mieszkańców.

Misja Miasta i Gminy Lubień Kujawski - stanowi podstawę określenia głównych celów i kierunków działania. Stanowi ona funkcję stabilizatora zapewniającego spójność celów. Wyraża ona dążenie władz samorządu i społeczeństwa do obrazu przyszłości.

Lubień Kujawski – silnym, wielofunkcyjnym ośrodkiem lokalnym z dobrze rozwiniętą infrastrukturą techniczną i społeczną. Wysokotowarowe gospodarstwa rolne, przetwórstwo rolno-spożywcze i przechowalnictwo, wyznacznikiem wzrostu konkurencyjności produkcji rolnej.

Misja ta stanowi punkt wyjścia do całości działań związanych z planowaniem strategicznym. Wyznaczone cele strategiczne winny odwoływać się do misji.

10. ANALIZA CELÓW

10.1. Cele strategiczne

Cele te są kolejną fazą, które decydują o trafności i konkretności zapisu strategii. Sformułowane cele rozwoju miasta i gminy Lubień Kuj. są podstawą do określenia ogólnej wizji rozwoju w latach 2001 – 2015. Powinny one podporządkowywać sobie wszystkie działania rozwojowe w mieście i gminie, a każde zadanie szczegółowe powinno prowadzić do osiągnięcia celu głównego. Cele strategiczne dzielimy na główne, które odnoszą się najczęściej do podniesienia konkurencyjności, poprawy warunków życia czy równoważenia rozwoju.

Celami strategicznymi Miasta i Gminy Lubień Kujawski są:

1. Podniesienie efektywności i specjalizacja produkcji rolnej – rentowne gospodarstwa rolne.
2. Dobrze wykorzystane walory przyrodnicze, kulturowe i turystyczne miasta i gminy.
3. Poprawa warunków życia mieszkańców.
4. Dobrze rozwinięta sieć infrastruktury technicznej.

9.2. Cele operacyjne

Cele operacyjne, są to cele, które przyczyniają się do realizacji celów strategicznych.

1) dla celu nr 1:

- restrukturyzacja i modernizacja gospodarstw rolnych o profilu produkcji towarowej i specjalistycznej;
- podniesienie konkurencyjności produkcji rolnej;
- rozwój i unowocześnienie produkcji zdrowej żywności;
- wspieranie działań na rzecz rozwoju lokalnego przetwórstwa rolno- spożywczego i rynku hurtowego;
- uregulowanie stosunków wodnych w celu podniesienia jakości pierwotnej produkcji roślinnej;
- pomoc i wspieranie działań inwestycyjnych na rzecz uporządkowania gospodarki ściekowej obszarów wiejskich;

2) dla celu nr 2:

- wspieranie tworzenia gospodarstw agroturystycznych;
- rozwój bazy i zagospodarowanie w infrastruktur. turystyczną terenów rekreacyjnych;
- poprawa stanu czystości Jeziora Lubieńskiego;
- uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenach zagospodarowanych turystycznie i wykorzystywanych dla celów rekreacji i wypoczynku;
- promocja walorów przyrodniczych i kulturowych miasta i gminy;
- uzbrojenie terenów rekreacyjnych pod rozwój budownictwa letniskowego;

3) dla celu nr 3:

- podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców;
- zmniejszenie stopy bezrobocia;
- poprawa funkcjonowania usług w zakresie infrastruktury społecznej;
- podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego i zapobieganie powstawaniu zjawisk patologii społecznych;
- podniesienie aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców;

4) Dla celu nr 4:

- podjęcie działań na rzecz budowy obwodnicy miasta Lubień Kuj;
- modernizacja sieci dróg gminnych;
- rozwój sieci kanalizacyjnej w miejscowościach o zwartej zabudowie;
- gazyfikacja i telefonizacja terenów wiejskich oraz miasta Lubień Kuj.;
- stworzenie lokalnego systemu gromadzenia i segregacji odpadów stałych.
- dokończenie budowy sieci wodociągowej

Tak sformułowane cele rozwoju mają szansę być osiągnięte pod warunkiem konsekwentnego działania władz miasta i gminy Lubień Kuj. na rzecz realizacji zadań nakreślonych jako programy operacyjne dla poszczególnych zespołów przedsięwzięć.

9.3. Efekty strategii

Realizacja celów operacyjnych zmierzających do osiągnięcia celów strategicznych powinna przynieść następujące efekty:

- poprawę efektywności produkcji rolnej,
- wzrost zamożności mieszkańców,
- niski poziom bezrobocia,
- poprawę wyposażenia w media infrastruktury technicznej.

11. PLANOWANIE STRATEGII

11.1. Ogólne założenia strategii rozwoju

Celem opracowania strategii rozwoju gospodarczego na poziomie lokalnym jest ustalenie konkretnych kierunków działań, dzięki którym władza lokalna – samorządowa, będzie mogła racjonalnie zarządzać gminą. Dokument ten powinien stać się podstawą prowadzenia właściwej polityki przez podmioty działające na szczeblu lokalnym, a w szczególności przez władze publiczne. Dlatego też w dokumencie tym dominujące miejsce muszą zająć przedsięwzięcia i zadania, które miasto i gmina może podjąć sama lub we współdziałaniu z innymi podmiotami działającymi na jej terenie.

Podstawą strategii rozwoju miasta i gminy Lubień Kuj. powinno być założenie maksymalnego wykorzystania własnych zasobów materialnych oraz potencjału mieszkańców i lokalnych podmiotów gospodarczych. Nakreślone w strategii rozwoju **cele**, ukazują do jakiego przyszłego stanu miasto i gmina chce dążyć, wykorzystując atuty i ograniczając negatywny wpływ barier rozwoju, w jaki sposób zamierza osiągnąć pożądaną stan oraz jaki potrzebny jest okres czasu do zrealizowania zamierzeń. W ten sposób kształtuje się wizja rozwoju, która powinna być realistyczna, a jednocześnie odważna.

Sposób osiągnięcia celów ustalonych w strategii określają programy funkcjonalne (zadania) zgrupowane wg celów operacyjnych, będących środkiem do osiągnięcia celów strategicznych. Stanowią one harmonogram działań, w którym umieszczamy:

- zadania i projekty, które będziemy realizować;
- czas potrzebny do wykonania poszczególnych zadań;
- środki finansowe, które musimy zaplanować w celu realizacji zadań i źródła ich finansowania;
- osoby odpowiedzialne za realizację i partnerów, z którymi będziemy współpracować.

11.2. Wizja rozwoju miasta i gminy Lubień Kuj. w okresie 2001 – 2015

Wizja rozwoju jest obrazem sytuacji jaką zamierzamy osiągnąć w założonym przedziale czasowym. Jest to opis efektów oraz wynikających stąd działań zmierzających do osiągnięcia sformułowanych celów rozwoju społeczno-gospodarczego.

Aktywizacja gospodarcza miasta i obszarów wiejskich gminy Lubień Kuj. powinna nastąpić poprzez wielofunkcyjny rozwój. Aby sprostać temu wyzwaniu konieczny jest

rozwój instytucji i organizacji rynku rolnego, podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców, rozwój infrastruktury technicznej, podniesienie efektywności produkcji rolnej.

Na obszarze miasta i gminy Lubień Kuj. rolnictwo traktowane jest jako jedyna forma działalności gospodarczej i źródło utrzymania ludności wiejskiej. Wielofunkcyjny rozwój miasta i obszarów wiejskich nastąpi w wyniku przekształceń struktury społeczno - zawodowej mieszkańców. Z uwagi na rolniczy charakter gminy, dominację rozdrobnionej gospodarki indywidualnej oraz pierwotny charakter produkcji rolnej i oddalenie od dużych ośrodków miejskich, wielofunkcyjny rozwój będzie profilowany w kierunku lepszego zagospodarowania miejscowych surowców rolniczych. Powstaną gospodarstwa produkujące wysokiej jakości żywność ekologiczną. Rolnicy będą otrzymywać wsparcie i pomoc w zakresie szkoleniowym i doradczym, a także finansowym poprzez system ulg w podatkach lokalnych dla inwestorów wprowadzających restrukturyzację swoich gospodarstw i nowoczesne technologie w produkcji roślinnej i zwierzęcej.

W wielofunkcyjnym rozwoju miasta i obszarów wiejskich, ważną rolę powinny pełnić instytucje rynku rolnego poprzez tworzenie grup producenckich. Powstaną one z inicjatywy rolników w celu organizacji wspólnej produkcji, a następnie jej sprzedaży na rynkach hurtowych bądź w zakładach przetwórczych, jako wysokiej jakości surowiec pierwotnej produkcji rolnej. Spowoduje to dużą konkurencję pierwotnej produkcji nie tylko na rynku wewnętrznym ale i zewnętrznych rynkach województwa, kraju a nawet UE. Inną formą instytucji rynku rolnego może być tworzenie spółdzielni rolniczych o wąskim zakresie specjalizacji ukierunkowanej na rozwój ogrodnictwa, przechowalnictwa, chłodnictwa, zaopatrzenia i zbytu, mleczarstwa, usług mechanizacyjnych, przetwórstwa rolno-spożywczego opartego o wysokie technologie przetwarzania itp.

Wspieranie procesów integracyjnych rolników oraz ścisła współpraca z inkubatorami przedsiębiorczości jako instytucjonalnymi przedsiębiorstwami użyteczności publicznej powinna przyczynić się do wzrostu efektywności gospodarowania.

Rozwój lokalnego przemysłu rolno - spożywczego na terenie miasta i gminy pozwoli na zatrzymanie pierwotnej produkcji rolnej, która będzie podstawową bazą dla przetwórstwa.

Efektom rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego będzie zbyty produkcji rolnej w formie przetworzonej i pół przetworzonej. Inną formą zróżnicowania przemysłu rolnego może stać się rozwój przechowalnictwa w oparciu o istniejące obiekty po upadłych zakładach. Posegregowane i posortowane surowce i produkty, zachowają dłużej dobre walory

smakowe i jakościowe, co przyczyni się do uzyskania większych dochodów ze zbytu tych towarów.

Wielofunkcyjny rozwój miasta i terenów wiejskich gminy Lubień Kuj. będzie bardziej podatny na procesy przekształceń tam, gdzie występują już media infrastruktury technicznej (wodociągi, dobra komunikacja, energetyka itp.) i społecznej, tj. szkoła, świetlica, obiekty sakralne, obiekty użyteczności publicznej np. usługi podstawowe - sklepy. Wyposażenie obszarów wiejskich w urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacji jest podstawowym warunkiem rozwoju gospodarczego oraz podnosi atrakcyjność inwestycyjną. Również ważnym przedsięwzięciem w celu podniesienia jakości pierwotnej produkcji rolnej, a co za tym idzie zwiększenia jej konkurencyjności, będzie uregulowanie stosunków wodnych w glebie.

Uzupełniającą funkcją miasta i gminy Lubień Kuj. będzie turystyka. Wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe i kulturowe oraz dobre warunki do rozwoju agroturystyki, turystyki krajoznawczej i pobytowej są najcenniejszym bogactwem miasta i gminy. Gospodarka turystyczna oparta będzie o świadczenie rekreacyjnych usług komercyjnych w oparciu o ośrodki wypoczynkowe oraz gospodarstwa agroturystyczne. W tym zakresie zostanie przeprowadzona szeroka akcja szkoleniowo-informacyjna i doradcza dla rolników zainteresowanych utworzeniem gospodarstw agroturystycznych. Wypoczynek na wsi jest formą odpoczynku coraz bardziej popularną wśród ludności miejskiej, a stworzenie odpowiednich warunków na terenie miasta i gminy do jego funkcjonowania, przyczyni się do rozwoju infrastruktury wsi, podniesie jej walory estetyczne, a także stworzy możliwość alternatywnego źródła dochodów ludności rolnej. W wyniku podjęcia działalności w tej dziedzinie powstaną również nowe miejsca pracy związane z obsługą turystów.

Równolegle będzie następować zagospodarowanie przestrzeni przyrodniczej w infrastrukturę turystyczną poprzez wyznaczenie miejsc parkingowych w rejonach terenów rekreacyjnych, a także zagospodarowanie plaż, pól namiotowych, placów do gier i zabaw oraz urządzeń sanitarnych. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru spowoduje równocześnie rozwój obiektów sezonowych małej gastronomii. Oprócz tego niezbędne będzie zorganizowanie dla osób wypoczywających w ośrodkach oraz na campingach usług o charakterze kulturalnym, a także organizować imprezy plenerowe o charakterze muzycznym, rekreacyjnym, edukacyjnym itp. Również powinna pojawić się informacja o nowych szlakach turystycznych z wykazem miejscowości o dużych wartościach kulturowych, a także główne punkty zwiedzania, orientacyjne długości tras, punkty gastronomiczne,

miejsca noclegowe. Do realizacji tych działań oprócz władz miasta i gminy należy włączyć instytucje konserwatorskie oraz organizacje turystyczne.

Z uwagi na ukierunkowanie rozwoju miasta Lubień Kuj. na turystykę, szczególnie ważne będą działania na rzecz ochrony wód, a przede wszystkim w wyniku realizacji programu ochrony wód nastąpi polepszenie stanu czystości jeziora. Planując wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich należy bezwzględnie przestrzegać wszystkich rygorów związanych z racjonalnym korzystaniem ze środowiska naturalnego. Stąd też duży nacisk zostanie położony na stworzenie kompleksowych systemów ochrony środowiska naturalnego. W tym celu niezbędne jest uporządkowanie gospodarki ściekowej. Są to problemy, które z punktu widzenia funkcji turystycznej a również poprawy warunków życia mieszkańców powinny mieć priorytetowe znaczenie dla władz miasta i gminy. Dlatego też w pierwszych latach realizacji strategii zostaną wykonane inwestycje proekologiczne w zakresie uporządkowania gospodarki ściekowej, uzbrojenia terenów rekreacyjnych w sieć wodociągową oraz telefony.

Podstawowym czynnikiem determinującym poprawę warunków życia mieszkańców jest podniesienie poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, przystosowując ich wiedzę do szybkich przemian społeczno - ekonomicznych w systemie gospodarki rynkowej. Upowszechnianie wykształcenia średniego młodzieży wiejskiej, umożliwi dalszej doksztalceniu, a to będzie szansą na dopływ ludzi wykształconych do działalności w sferze pozarolniczej. Zapewni również dopływ wykwalifikowanej siły roboczej dla rolnictwa, co będzie impulsem do podejmowania działań w kierunku restrukturyzacji.

W zakresie szkolnictwa należy podjąć skuteczne działania w realizację rozpoczętej reformy edukacji polegającej na:

- upowszechnianiu wykształcenia średniego z szerokim do niego dostępem,
- odchodzenie od wąsko profilowanego kształcenia zawodowego na rzecz kształcenia szeroko profilowanego,
- promowanie i wdrażanie szkoleń zawodowych i programów podnoszących kwalifikacje.

Niewątpliwie ważnym czynnikiem mającym wpływ na realizację zamierzeń w tym zakresie będzie racjonalizacja sieci szkół z jednoczesną modernizacją posiadanej bazy oraz doposażeniem placówek oświatowych w niezbędne pomoce dydaktyczne i sprzęt komputerowy. Aby sprostać powyższym wyzwaniom należy dążyć do ustawicznego kształcenia kadry dydaktycznej szkół wszystkich szczebli oraz wprowadzania nowych przedmiotów uznanych za pożądane dla rozwoju lokalnego, a w tym również języków obcych oraz informatyki.

Niezwykle ważnym czynnikiem jest podnoszenie kwalifikacji zawodowych ludności dorosłej. Umożliwi to podjęcie przez nich pracy na rynku lokalnym w działach pozarolniczych oraz przyczyni się do realizacji zamierzeń w zakresie restrukturyzacji rolnictwa. Dobre wykształcenie mieszkańców przyczyni się do lepszej ich pozycji na lokalnym rynku pracy oraz podniesie aktywność i przedsiębiorczość w uruchamianiu i prowadzeniu własnych małych przedsiębiorstw. Pozwoli to na osiąganie indywidualnych sukcesów w działalności zawodowej i w efekcie podniesie poziom dochodów w rodzinie oraz poprawi warunki życia. Istotną rolę w tej dziedzinie będzie odgrywać rozwój szkolnictwa średniego i wyższego na terenie miasta Włocławek jako najbliższego miejsca dla zaspokojenia potrzeb edukacyjnych ludności miasta i gminy Lubień Kuj. Dlatego też konieczne będzie współdziałanie z władzami powiatu włocławskiego ziemskiego na rzecz rozwoju szkolnictwa średniego o pożądanym profilu nauczania oraz wspieranie wszystkich działań na rzecz rozwoju Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej we Włocławku, a także powstania publicznej Wyższej Szkoły Zawodowej.

Skutecznym instrumentem na rzecz przeciwdziałania bezrobociu i zwiększenia szans na utworzenie nowych miejsc pracy powinno być uruchomienie inkubatora przedsiębiorczości jako instytucjonalnego przedsiębiorstwa użyteczności publicznej.

Zadaniem inkubatora powinno być instytucjonalne wspieranie małej i średniej przedsiębiorczości w zakresie:

- ❑ udzielania konsultacji i porad z zakresu działalności gospodarczej,
- ❑ przygotowywania biznes-planów,
- ❑ przygotowania wniosków kredytowych,
- ❑ przygotowywania informacji o partnerach z innych obszarów,
- ❑ prowadzenia szkoleń w zakresie organizacji i zarządzania własną firmą,
- ❑ prowadzenia działalności promocyjnej miasta i gminy, jako atrakcyjnego miejsca do inwestowania,
- ❑ zagospodarowania konkurencyjnej bazy surowcowej płodów rolnych.

Ponadto inkubatory powinny mieć charakter przedsięwzięć użyteczności publicznej, gdzie profil ich działalności powinien być elastyczny do zmian koniunktury gospodarczej na rynkach lokalnych.

Uzupełnieniem działalności inkubatorów przedsiębiorczości mogą być centra wspierania i promocji lokalnych przedsiębiorców do prowadzenia działalności produkcyjnych bądź handlowych.

Działalność inkubatorów przedsiębiorczości powinna przyczynić się do:

- rozwoju aktywności i przedsiębiorczości społeczności lokalnej,
- zwiększenia liczby firm na obszarze miasta i gminy,
- poprawy sytuacji ekonomicznej gospodarstw rolnych.

Władze miasta i gminy włączą się w działania na rzecz utworzenia inkubatora na terenie powiatu włocławskiego lub jeżeli nie będzie to możliwe utworzą wspólny ośrodek z inną gminą.

Wyższy poziom życia mieszkańców obok wzrostu gospodarczego jest też ściśle powiązany z funkcjonowaniem infrastruktury społecznej i technicznej. Lepszy dostęp młodzieży wiejskiej do różnych form kształcenia, poprawa warunków lokalowych Gimnazjum oraz usprawnienie pracy ośrodków zdrowia spowoduje poczucie stabilizacji mieszkańców w zakresie zaspokajania podstawowych potrzeb bytowych i zdrowotnych. Jednocześnie uwzględnienie w rozwoju miasta i gminy potrzeb ludzi niepełnosprawnych oraz walka z przejawami patologii społecznych przyczyni się do integracji społeczeństwa oraz podniesienia świadomości i poczucia bezpieczeństwa. Równocześnie inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej pozwolą na poprawę warunków sanitarnych oraz zmniejszenie szkodliwego oddziaływania na środowisko przyrodnicze. W okresie realizacji strategii powinno zostać osiągnięte 100% unieszkodliwienia ścieków w indywidualnych gospodarstwach rolnych poprzez budowę przyzagrodowych oczyszczalni ścieków.

W wyniku wszystkich przemian gospodarczych i społecznych na terenie miasta i gminy Lubień Kuj. społeczność lokalna będzie aktywnie współuczestniczyć w życiu miasta i gminy i utożsamiać się z działaniami podejmowanymi na rzecz jej rozwoju. Stworzone warunki będą dobrą motywacją dla ludzi młodych, co spowoduje zmniejszenie ich odpływu z terenu miasta i gminy.

11.3. Zadania realizacyjne

Na tym etapie planowania rozpoczyna się proces szczegółowego określenia zadań niezbędnych do osiągnięcia założonych celów strategicznych. Do każdego celu operacyjnego zostanie przypisane zadanie realizacyjne. Zadania powinny być ułożone wg hierarchii ważności oraz możliwości dokonywania wyboru ich wykonania pod kątem niezbędności i zapewnienia osiągalności wyznaczonych celów. Tak pogrupowane zadania będą stanowić podstawę do sporządzenia harmonogramu działań i programów.

CEL STRATEGICZNY

Podniesienie efektywności i specjalizacja produkcji rolnej - rentowne gospodarstwa rolne.

Cel operacyjny – *Restrukturyzacja i modernizacja gospodarstw rolnych o profilu produkcji towarowej i specjalistycznej*

Zadania:

1. Wspieranie przemian w strukturze obszarowej gospodarstw rolnych.
2. Propagowanie wdrażania nowoczesnych technologii i technik w produkcji roślinnej i zwierzęcej.
3. Wsparcie dla gospodarstw ekologicznych w zakresie szkoleniowym, doradczym i finansowym.
4. Pomoc producentom rolnym zmieniającym profil produkcji rolnej i wprowadzającym specjalizację.
5. Stworzenie systemu ulg w podatkach lokalnych.

Cel operacyjny – *Podniesienie konkurencyjności produkcji rolnej.*

Zadania:

1. Pomoc prawna w tworzeniu i rejestracji grup producenckich rolników.
2. Współdziałanie z władzami powiatu ziemskiego w tworzeniu rynku hurtowego.

Cel operacyjny – *Uregulowanie stosunków wodnych w celu podniesienia jakości pierwotnej produkcji roślinnej.*

Zadania:

1. Opracowanie programu retencjonowania wód dla podniesienia jakości prod. roślinnej.
2. Budowa i odbudowa systemów melioracyjnych, prawidłowa ich eksploatacja i konserwacja.

Cel operacyjny – *Rozwój i unowocześnianie produkcji zdrowej żywności.*

Zadania:

1. Propagowanie wdrażania nowoczesnych technologii i technik w produkcji roślinnej i zwierzęcej.
2. Wsparcie dla gospodarstw ekologicznych w zakresie szkoleniowym, doradczym i finansowym.
3. Pomoc producentom rolnym zmieniającym profil produkcji rolnej i wprowadzającym specjalizację.

Cel operacyjny – *Wspieranie działań na rzecz rozwoju lokalnego przetwórstwa rolno – spożywczego i rynku hurtowego.*

Zadania:

1. Przygotowanie terenów inwestycyjnych (uzbrojenie, opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) pod funkcję przemysłową.
2. Pozyskanie inwestorów w celu stworzenia potencjału przetwórczego.
3. Stworzenie warunków dla powstawania małych przetwórni i przechowalni powiązanych z lokalną bazą surowcową.
4. Stworzenie ulg i preferencji dla inwestorów podejmujących działalność w zakresie przetwórstwa spożywczego i przechowalnictwa.

Cel operacyjny – *Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej.*

Zadania:

1. Propagowanie budowy przyzagrodowych oczyszczalni ścieków oraz stworzenie systemu zachęt finansowych.
2. Realizacja gminnego programu ochrony środowiska.
3. Opracowanie programu kanalizacji obszarów wiejskich o zwartej zabudowie.
4. Doprowadzenie sieci wodociągowej do wszystkich miejsc

CEL STRATEGICZNY

Dobrze wykorzystane walory turystyczne i przyrodnicze gminy.

Cel operacyjny – *Wspieranie tworzenia gospodarstw agroturystycznych.*

Zadania:

1. Organizacja szkoleń dla rolników indywidualnych z zakresu prowadzenia gospodarstw agroturystycznych.
2. Pomoc prawna i organizacyjna dla osób zainteresowanych utworzeniem gospodarstwa agroturystycznego.
3. Pomoc w pozyskiwaniu funduszy na inwestycje związane z agroturystyką.
4. Promocja agroturystyki.

Cel operacyjny – *Rozwój bazy i zagospodarowanie w infrastrukturę turystyczną terenów rekreacyjnych*

Zadania:

1. Wyznaczenie kąpielisk i plaż oraz placów zabaw i boisk sportowych;
2. Przygotowanie miejsc parkingowych z wyposażeniem sanitarnym;
3. Stworzenie warunków do zwiększenia oferty gastronomicznej w sezonie letnim;

4. Wspieranie działań dla właścicieli ośrodków wypoczynkowych na rzecz podniesienia standardu bazy noclegowej i sanitarnej;
5. Wytyczenie i urządzenie na terenach o wysokich walorach przyrodniczych i kulturowych szlaków turystycznych, ścieżek rowerowych.

Cel operacyjny – *Poprawa stanu czystości Jeziora Łubińskiego.*

Zadania:

1. Opracowanie programu ochrony wód (obniżenie eutrofizacji przez odcięcie dopływu zanieczyszczeń komunalnych, odsunięcie upraw od linii brzegowej.
2. Doprowadzenie jakości wód do co najmniej II klasy czystości.

Cel operacyjny: *Uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenach zagospodarowanych turystycznie i wykorzystywanych dla celów rekreacji i wypoczynku.*

Zadania:

1. Budowa lokalnej kanalizacji ściekowej wraz z oczyszczalnią na terenach przeznaczonych pod budownictwo letniskowe.
2. Przygotowanie i złożenie wniosku o dotację z programu SAPARD w ramach realizacji schematu 3.2. – odprowadzanie i oczyszczanie ścieków komunalnych.

Cel operacyjny – *Promocja walorów przyrodniczych i kulturowych miasta i gminy.*

Zadania:

1. Przygotowanie informatora turystycznego zawierającego zasoby przyrodnicze i kulturowe, adresy bazy wypoczynkowej i rekreacyjnej, szlaki turystyczne, trasy rowerowe itp.
2. Współpraca ze Stowarzyszeniem Gmin Turystycznych na rzecz wspólnych działań promocyjnych np.: udział w targach turystycznych, organizacja wspólnych imprez na rzecz edukacji ekologicznej i kulturowej dla dzieci i młodzieży.
3. Wykorzystanie lokalnych mediów do zamieszczania informacji o walorach miasta i gminy szczególnie o Skansenie w Kłóbce.
4. Założenie strony internetowej.

Cel operacyjny – *Uzbrojenie terenów rekreacyjnych pod rozwój budownictwa letniskowego.*

Zadania:

1. Doprowadzenie sieci wodociągowej do zabudowy letniskowej.
2. Budowa lokalnej oczyszczalni ścieków wraz z kanalizacją.
3. Podjęcie działań zmierzających do telefonizacji terenów rekreacyjnych.

CEL STRATEGICZNY

Poprawa warunków życia mieszkańców.

Cel operacyjny – *Podniesienie poziomu życia mieszkańców.*

Zadania:

1. Przygotowanie oferty szkoleniowej dla ludności rolniczej przy współpracy z ODR, KPIR oraz innych instytucji szkoleniowych.
2. Podjęcie działań na rzecz utworzenia ośrodka szkoleniowego dla dorosłych na terenie miasta i gminy bądź powiatu ziemskiego włocławskiego.
3. Dostosowanie przedmiotów nauczania w Gimnazjum do wymogów rynku pracy (np. wprowadzenie nauki informatyki, języków obcych).
4. Stworzenie systemu stypendialnego dla młodzieży zamierzającej kontynuować naukę w szkołach średnich i na wyższych uczelniach.
5. Wspieranie inicjatyw powoływania wyższych uczelni we Włocławku.
6. Współdziałanie z władzami powiatu ziemskiego włocławskiego na rzecz dostosowania profilów nauczania w szkołach średnich do potrzeb rynku pracy.

Cel operacyjny – *Zmniejszenie stopy bezrobocia.*

Zadania:

1. Prowadzenie akcji informacyjnej dla osób poszukujących pracy o dostępnych kursach i szkoleniach w zakresie przekwalifikowań zawodowych.
2. Podjęcie działań na rzecz utworzenia na terenie powiatu inkubatora przedsiębiorczości jako instrumentu aktywnego przeciwdziałania bezrobociu.
3. Tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy w dziedzinie obsługi ruchu turystycznego (gastronomia, usługi, handel).
4. Utworzenie w Urzędzie Gminy punktu informacji gospodarczej (prawnej finansowej) dla pracodawców i rolników o możliwościach i zasadach uzyskiwania pomocy finansowej na tworzenie nowych miejsc pracy.

Cel operacyjny – *Poprawa funkcjonowania usług w zakresie infrastruktury społecznej.*

Zadania:

1. Pozyskanie nauczycieli języków obcych.
2. Poprawa warunków lokalowych GOK.
3. Podniesienie poziomu usług medycznych (dostosowanie godzin pracy ośrodka do potrzeb społecznych, doposażenie w niezbędną aparaturę i sprzęt medyczny).
4. Opracowanie programu pomocy i poprawy warunków życia dla niepełnosprawnych.

Cel operacyjny: *Rozwój infrastruktury technicznej.*

Zadania:

1. Budowa sieci kanalizacyjnej na terenach o zwartej zabudowie mieszkaniowej.
2. Pomoc w uzyskiwaniu dofinansowań dla właścicieli gospodarstw rolnych na budowę przyzagrodowych oczyszczalni ścieków.
3. Podjęcie działań zmierzających do zwiększenia stopnia telefonizacji gminy.
4. Dokończenie budowy wodociągu na terenie gminy

Cel operacyjny – *Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego i zapobieganie powstawaniu zjawisk patologii społecznych.*

Zadania:

1. Przeprowadzanie szkoleń profilaktycznych dla dorosłych, dzieci i młodzieży na temat zagrożeń i sposobów przeciwdziałania.
2. Zwiększenie patroli policji w miejscach szczególnie zagrożonych.
3. Uruchomienie „telefonu zaufania”, gabinetu terapeutycznego.
4. Organizowanie sezonowych akcji dla dzieci i młodzieży na temat bezpieczeństwa drogowego (bezpieczna droga do szkoły) i pożarowego (bezpieczne żniwa).

Cel operacyjny – *Podniesienie aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców.*

Zadania:

1. Organizowanie cyklicznych masowych imprez integracyjnych (festyny, koncerty, zawody) dla mieszkańców miasta i gminy.
2. Organizowanie imprez edukacyjno-kulturalnych dla dzieci i młodzieży (konkursy, rajdy rowerowe, piesze, przedstawienia).
3. Pomoc lokalnym producentom rolnym i przedsiębiorcom w uczestnictwie w imprezach wojewódzkich i krajowych typu targi, wystawy.

CEL STRATEGICZNY

Dobrze rozwinięta sieć infrastruktury technicznej.

Cel operacyjny – *Podjęcie działań na rzecz budowy obwodnicy miasta Lubień Kuj.*

Zadania:

1. Dokonanie analizy natężenia ruchu i wypadkowości oraz zanieczyszczenie atmosfery związanej z ruchem tranzytowym przez miasto Lubień Kuj.

Cel operacyjny – *Modernizacja sieci dróg gminnych.*

Zadania:

1. Opracowanie inwentaryzacji stanu dróg gminnych.
2. Remont i modernizacja dróg gminnych.
3. Budowa ścieżek rowerowych wzdłuż ciągów komunikacyjnych.
4. Budowa dróg dojazdowych do miejsc wypoczynku i rekreacji.
5. Budowa dróg gminnych.

Cel operacyjny – *Rozwój sieci kanalizacyjnej w miejscowościach o zwartej zabudowie.*

Zadania:

1. Pomoc w ubieganiu się o dofinansowanie inwestycji związanych z kanalizacją obszarów wiejskich o zwartej zabudowie.

Cel operacyjny – *Gazyfikacja i telefonizacja terenów wiejskich oraz miasta Lubień Kuj.*

Zadania:

1. Opracowanie programu gazyfikacji obszaru miasta i gminy Lubień Kuj.
2. Pomoc inwestorom w sieci gazowych w pozyskaniu terenów pod instalacje i stacje redukcyjne.
3. Podjęcie działań zmierzających do zwiększenia stopnia telefonizacji obszarów wiejskich.

Cel operacyjny – *Stworzenie lokalnego systemu gromadzenia i segregacji odpadów stałych.*

Zadania:

1. Opracowanie programu gromadzenia, segregacji odpadów stałych.
2. Uruchomienie transportu do zbierania i składowania odpadów stałych na gminne wysypisko.
3. Przygotowanie gminnego wysypiska do składowania posegregowanych odpadów stałych.

Harmonogram działań

Zadania	Cele		Czas realizacji w latach	Odpowiedzialny za realizację lub koordynację i współdziałanie	Koszt (budżet) w zł	Źródła finansowania	Uwagi
	od	Do					
I. CEL STRATEGICZNY – PODNIESIENIE EFEKTYWNOŚCI I SPECJALIZACJA PRODUKCJI ROLNEJ – RENTOWNE GOSPODARSTWA ROLNE.							
<i>Cel operacyjny – Restrukturyzacja i modernizacja gospodarstw rolnych o profilu produkcji towarowej i specjalistycznej</i>							
Zadania:							
1. Wsparcie przemian w strukturze obszarowej gospodarstw rolnych;	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy	-	-	-	
2. Propagowanie wdrażania nowoczesnych technologii i technik w produkcji roślinnej i zwierzęcej;	proces	ciągły	Ośrodek Doradztwa Rolniczego	-	-	-	
3. Wsparcie dla gospodarstw ekologicznych w zakresie szkoleniowym, doradczym i finansowym;	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy Ośrodek Doradztwa Rolniczego „Ekoland” Sp. z o.o.	-	-	-	
4. Pomoc producentom rolnym zmieniającym profil produkcji rolnej i wprowadzającym specjalizację;	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy Ośrodek Doradztwa Rolniczego	-	-	-	
5. Stworzenie systemu ulg w podatkach lokalnych;	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy	-	-	-	
<i>Cel operacyjny – Podniesienie konkurencyjności produkcji rolnej</i>							
Zadania:							
1. Pomoc prawna w tworzeniu i rejestracji grup producenckich rolników;	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy Ośrodek Doradztwa Rolniczego	-	-	-	
2. Współdziałanie z władzami powiatu ziemskiego w utworzeniu rynku hurtowego;	2001	2004	Urząd Miasta i Gminy	-	-	-	

Cel operacyjny – Uregulowanie stosunków wodnych w celu podniesienia jakości pierwotnej produkcji roślinnej.						
Zadania:						
1. Opracowanie programu retencjonowania wód dla podniesienia jakości produkcji roślinnej;	2001	2003	Urząd Miasta i Gminy	-	Urząd Marszałkowski Urząd miasta i Gminy	-
2. Budowa i odbudowa systemów melioracyjnych, prawidłowa ich eksploatacja i konserwacja.	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy	-	Urząd Marszałkowski Fundusze pomocowe Właściciele gospodarstw rolnych.	-
Cel operacyjny – Rozwój i unowocześnianie produkcji zdrowej Żywności						
Zadania:						
1. Propagowanie wdrażania nowoczesnych technologii i technik w produkcji roślinnej i zwierzęcej.	proces	ciągły	Ośrodek Doradztwa Rolniczego	-	-	-
2. Wsparcie dla gospodarstw ekologicznych w zakresie szkoleniowym, doradczym i finansowym	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy Ośrodek Doradztwa Rolniczego „EKOLAND” Sp. Z O.O.	-	-	-
3. Pomoc producentom rolnym zmieniającym profil produkcji rolnej i wprowadzającym specjalizację.	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy Ośrodek Doradztwa Rolniczego	-	-	-
Cel operacyjny - Wspieranie działań na rzecz rozwoju lokalnego przetwórstwa rolno - spożywczego						
Zadania:						
1. Przygotowanie terenów inwestycyjnych (uzbrojenie, opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) pod funkcję przemysłową	2002	2005	Urząd Miasta i gminy	-	-	-
2. Pozyskanie inwestorów w celu stworzenia potencjału przetwórczego.	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy	-	-	-

3. Stworzenie warunków dla powstawania małych przetwórci i przechowalni powiązanych z lokalną bazą surowcową.	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy	-	-	-
4. Stworzenie ulg i preferencji dla inwestorów podejmujących działalność w zakresie przetwórstwa spożywczego i przechowalnictwa.	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy	-	-	-
II. CEL STRATEGICZNY – DOBRZE WYKORZYSTANE WALORY TURYSTYCZNE I PRZYRODNICZE GMINY						
<i>Cel operacyjny – Wspieranie tworzenia gospodarstw agroturystycznych</i>						
Zadania						
1. Organizacja szkoleń dla rolników indywidualnych z zakresu prowadzenia gospodarstw agroturystycznych;	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy Ośrodek Doradztwa Rolniczego K.P.I. Rol.	-	Urząd Gminy Fundusze pomocowe	-
2. Pomoc prawna i organizacyjna dla osób zainteresowanych utworzeniem gospodarstwa agroturystycznego;	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy	-	-	-
3. Pomoc w uzyskiwaniu funduszy na inwestycje związane z agroturystyką;	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy Ośrodek Doradztwa Rolniczego	-	-	-
4. Promocja agroturystyki;	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy	-	-	-
<i>Cel operacyjny – Rozwój i zagospodarowanie w infrastrukturę turystyczną terenów rekreacyjnych</i>						
Zadania:						
1. Wyznaczenie kąpielisk i plaż oraz placów zabaw i boisk sportowych;	2001	2002	Urząd Miasta i Gminy	-	-	-
2. Przygotowanie miejsc parkingowych z wyposażeniem sanitarnym;	2001	2002	Urząd Miasta i Gminy	-	-	-

3. Wspieranie działań właścicieli ośrodków wypoczynkowych na rzecz podniesienia standardu bazy noclegowej i sanitarnej;	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy	-	-	-
4. Wytyczenie i urządzenie na terenach chronionych parku szlaków turystycznych, ścieżek rowerowych i dydaktycznych oraz miejsc odpoczynku;	2001	2003	Urząd Miasta i Gminy Starostwo Powiatowe	-	SAPARDUG	-
5. Stworzenie warunków do zwiększenia oferty gastronomicznej w sezonie letnim.	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy	-	-	-
<i>Cel operacyjny – Poprawa stanu czystości jeziora Lubieńskiego.</i>						
Zadania:						
1. Opracowanie programu ochrony wód (obniżenie eutrofizacji przez odcięcie dopływu zanieczyszczeń komunalnych, odsunięcie uprawy od linii brzegowej oraz napowietrzania wody);	2002	2004	Urząd Wojewódzki Wydz. Ochrony Środowiska	-	WFOŚ WJOŚ	-
2. Doprowadzenie jakości wód do co najmniej II klasy czystości;	2004	2006	Urząd Miasta i Gminy Urząd Wojewódzki Wydz. Ochrony Środowiska			WFOŚ WJOŚ
<i>Cel operacyjny :Uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenach zagospodarowanych turystycznie i wykorzystywanych dla celów rekreacji i wypoczynku.</i>						
Zadania:						
1. Budowa lokalnej kanalizacji ściekowej wraz z oczyszczalnią na terenach przeznaczonych pod budownictwo letniskowe;	2005	2015	Urząd Miasta i Gminy	-	WFOŚ SAPARD UMG zainteresowani mieszkańcy	-

2.	Przygotowanie i złożenie wniosku o dotację z programu SAPARD w ramach realizacji schematu odprowadzanie i oczyszczanie ścieków komunalnych;	2006	2007	Urząd Gminy	-	-	-
Cel operacyjny – Promocja walorów przyrodniczych i kulturowych miasta i gminy							
Zadania:							
1.	Przygotowanie informatora turystycznego zawierającego zasoby przyrodnicze parku, rezerwaty, osobliwości przyrodnicze, adresy bazy wypoczynkowej i rekreacyjnej, szlaki turystyczne, trasy rowerowe itp.;	2001	2002	Urząd Miasta i Gminy	-	Urząd Miasta i Gminy	-
2.	Współpraca ze Stowarzyszeniem Gmin Turystycznych na rzecz wspólnych działań promocyjnych np. udział w targach turystycznych, organizacja wspólnych imprez na rzecz edukacji ekologicznej i kulturowej dla dzieci i młodzieży;	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy Stowarzyszenie Gmin	-	WFOŚ Urząd Miasta i Gminy Stowarzyszenie Gmin	-
3.	Wykorzystanie lokalnych mediów do zamieszczania informacji o walorach gminy	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy	-	Urząd Miasta i Gmin	-
4.	Założenie strony internetowej;	2001	2003	Urząd Miasta i Gminy	-	Urząd Miasta i Gminy	-

Cel operacyjny – Uzbrojenie terenów rekreacyjnych pod rozwój budownictwa letniskowego.						
Zadania:						
1. Doprowadzenie sieci wodociągowej do zabudowy letniskowej	2001	2005	Urząd Miasta i Gminy, Właściciele działek rekreacyjnych.	-	-	-
2. Budowa lokalnej oczyszczalni ścieków wraz z kanalizacją	2001	2005	Urząd Miasta i Gminy, WFOŚ. , Środki pomocowe	-	-	-
3. Podjęcie działań zmierzających do telefonizacji terenów rekreacyjnych.	2001	2005	Urząd Miasta i Gminy	-	-	-
III. CEL STRATEGICZNY – POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW						
Cel operacyjny – Podniesienie poziomu życia mieszkańców						
Zadania:						
1. Przygotowanie oferty szkoleniowej dla ludności rolniczej przy współpracy z ODR. KPIR. Oraz innych instytucji szkoleniowych.	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy	-	-	-
2. Podjęcie działań na rzecz utworzenia ośrodka szkoleniowego dla dorosłych na terenie miasta i gminy bądź powiatu ziemskiego włocławskiego;	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy, Starostwo Powiatowe.	-	-	-
3. Dostosowanie przedmiotów nauczania w Gimnazjum wymogów rynku pracy(np. wprowadzanie nauki informatyki, języków obcych itp.)	proces	ciągły	Dyrektorzy Szkół	-	-	-

4. Stworzenie systemu stypendialnego dla młodzieży zamierzającej kontynuować naukę w szkołach średnich i na wyższych uczelniach.	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy.	-	-	-
5. Wspieranie inicjatyw powoływania Wyższych uczelni we Włocławku.	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy.	-	-	-
6. Współdziałanie z władzami powiatu ziemskiego włocławskiego na rzecz dostosowania profili nauczania w szkołach średnich dla potrzeb rynku pracy.	proces	ciągły	Dyrektorzy Szkół.	-	-	-
Cel operacyjny: - Zmniejszenie stopy bezrobocia.						
Zadania:						
1. Prowadzenie akcji informacyjnej dla osób poszukujących pracy o dostępnych kursach i szkoleniach w zakresie przekwalifikowań zawodowych.	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy, Powiatowy Urząd Pracy.	-	-	-
2. Podjęcie działań na rzecz utworzenia na terenie powiatu inkubatora przedsiębiorczości jako instrumentu aktywnego przeciwdziałania bezrobociu.	2001	2003	Urząd Miasta i Gminy	-	-	-
3. Tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy w dziedzinie obsługi ruchu turystyczne (gastrologia, usługi, handel)	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy.	-	-	-

4. Utworzenie w Urzędzie Miasta i Gminy punktu informacji gospodarczej (prawnej i finansowej) dla pracodawców i rolników o możliwościach i zasadach uzyskiwania pomocy finansowej na tworzenie nowych miejsc pracy.	2002	-	Urząd Miasta i Gminy	-	-	-
Cel operacyjny: - Poprawa funkcjonowania usług w zakresie infrastruktury społecznej.						
Zadania:						
1. Pozyskanie nauczycieli języków obcych	proces	ciągły	Urząd Miasta Gminy.	-	-	-
2. Poprawa warunków lokalowych GOK.	2001	2005	Urząd Miasta i Gminy	-	-	-
3. Podniesienie poziomu usług medycznych (dostosowanie godzin pracy ośrodka do potrzeb społecznych, doposażenie w niezbędną aparaturę i sprzęt medyczny).	2001	2005	Urząd Miasta i Gminy.	-	-	-
4. Opracowanie programu pomocy i poprawy warunków życia dla niepełnosprawnych.	2001	2005	Urząd Miasta i Gminy	-	-	-
Cel operacyjny – Rozwój infrastruktury technicznej.						
Zadania						
1. Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w terenach o zwartej zabudowie mieszkalnej	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy, WFOS, środki pomocowe SAPARD			
2. Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na obszarach wiejskich	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy, WFOS, środki pomocowe SAPARD	-	-	-

3. Pomoc w uzyskiwaniu dofinansowań dla właścicieli gospodarstw rolnych na budowę przyzagrodowych oczyszczalni ścieków	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy	-	-	-
4. Podjęcie działań zmierzających do zwiększenia stopnia telefonizacji gminy.	2001	2003	Urząd Miasta i Gminy.	-	-	-
Cel operacyjny – Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego i zapobieganie powstawaniu zjawisk patologii społecznych.						
Zadania:						
1. Przeprowadzenie szkoleń profilaktycznych dla dorosłych, dzieci i młodzieży na temat zagrożeń i sposobów przeciwdziałania.	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy.	-	-	-
2. Zwiększenie patroli policji w miejscach szczególnie zagrożonych.	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy.	-	-	-
3. Uruchomienie „telefonu zaufania”, gabinetu terapeutycznego.	2001	2002	Urząd Miasta i Gminy.	-	-	-
4. Organizowanie sezonowych akcji dla dzieci i młodzieży na temat bezpieczeństwa drogowego (bezpieczna droga do szkoły) i pożarowego (bezpieczne żniwa).	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy.	-	-	-
Cel operacyjny – Podniesienie aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców.						
Zadania:						
1. Organizowanie cyklicznych, masowych imprez integracyjnych (festyny, koncerty, zawody) dla mieszkańców miasta i gminy.	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy.	-	-	-
2. Organizowanie imprez edukacyjno – kulturalnych dla dzieci i młodzieży (kursy, rajdy rowerowe, piesze, przedstawienia).	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy	-	-	-

3. Pomoc lokalnym producentom rolnym i przedsiębiorcom w uczestnictwie w imprezach wojewódzkich i krajowych typu targi, wystawy itp.			Urząd Miasta i Gminy.	-	-	-
IV. CEL STRATEGICZNY – DOBRZE ROZWINIĘTA SIEĆ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ						
<i>Cel operacyjny – Podjęcie działań na rzecz budowy obwodnicy miasta Lubień Kuj.</i>						
Zadania:						
1. Dokonanie analizy natężenia ruchu i wypadkowości oraz zanieczyszczenie atmosfery związanej z ruchem tranzytowym przez miasto Lubień Kuj.	2001	2007	Urząd Miasta i Gminy Woj. Zarząd Dróg Publicznych WFOŚ.	-	-	-
<i>Cel operacyjny – Modernizacja sieci dróg gminnych</i>						
Zadania:						
1. Opracowanie inwentaryzacji stanu dróg gminnych	2001	2005	Urząd Miasta i Gminy	-	-	-
2. Remont i modernizacja dróg gminnych	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy	-	-	-
3. Budowa ścieżek rowerowych wzdłuż ciągów komunikacyjnych	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy	-	-	-
4. Budowa dróg dojazdowych do miejsc wypoczynku i rekreacji.	2001	2005	Urząd Miasta i Gminy	-	-	-
5. Budowa dróg gminnych	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy	-	-	-
<i>Cel operacyjny – Rozwój sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w miejscowościach o zwartej zabudowie</i>						
Zadania:						
1. Pomoc w ubieganiu się o dofinansowanie inwestycji związanych z kanalizacją i wodociągowaniem obsza-	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy Środki Pomocowe WFOŚ.	-	-	-

rów wiejskich o zwartej zabudowie						
-----------------------------------	--	--	--	--	--	--

Cel operacyjny – Gazyfikacja i telefonizacja terenów wiejskich oraz miasta Lubień Kuj.						
Zadania:						
1. Opracowanie programu gazyfikacji obszaru miasta i gminy Lubień Kuj.;	2001	2005	Urząd Miasta i Gminy	-	-	-
2. Pomoc inwestorom w sieci gazowych w pozyskaniu terenów pod instalacje i stacje redukcyjne;	proces	ciągły	Urząd Miasta i Gminy Właściciele gruntów	-	-	-
3. Podjęcie działań zmierzających do zwiększenia stopnia telefonizacji obszarów wiejskich;	2001	2007	Urząd Miasta i Gminy Środki pomocowe	-	-	-
Cel operacyjny – Stworzenie lokalnego systemu gromadzenia i segregacji odpadów stałych						
Zadania:						
1. opracowanie programu gromadzenia, segregacji odpadów stałych;	2001	2003	Urząd Miasta i Gminy	-	-	-
2. Uruchomienie transportu do zbierania i składowania odpadów stałych na gminne wysypisko;	2001	2003	Urząd Miasta i Gminy WFOŚ	-	-	-
3. Przygotowanie gminnego wysypiska do składowania posegregowanych odpadów stałych;	2001	2003	Urząd Miasta i Gminy WFOŚ Środki pomocowe	-	-	-